

FELSŐOKTATÁS

A felsőoktatás keretszabályait generális jelleggel a nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény (továbbiakban: Nftv.) határozza meg. Az Nftv. 2012. szeptember 1. napjától alkalmazható. A korábbi felsőoktatási törvények (a 1993. évi felsőoktatási törvény és 2005. évi felsőoktatási törvény) alatt megkezdett képzésekről az Nftv. az átmeneti rendelkezések között rendelkezik. Állásfoglalásaink kialakítása során kiemelten figyelembe vettük, hogy egy-egy panasz melyik törvény hatálya alá tartozik, ennek megfelelően adtunk tájékoztatást a hozzánk fordulóknak.

Az Nftv. adja a felsőoktatás keretszabályait, amely törvény mellett további részletszabályokat tartalmaznak különböző rendeletek. A felsőoktatás keretszabályait bontja ki a nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról szóló 87/2015. (IV. 9.) Korm. rendelet (továbbiakban: végrehajtási rendelet). A végrehajtási rendelet rendelkezik többek között a fogyatékossgal élő hallgatók részére nyújtható kedvezményekre és mentességekre vonatkozó szabályokról.

A 2016. évben történt felsőoktatást érintő jogszabály-módosítások eredményeként került sor – többek között – a doktori képzés átalakítására. Ennek során a képzési időt hat félévről nyolc félévre megnövelték, a doktori szakaszt két képzési szakaszra osztották fel: képzési és kutatási, valamint kutatási és disszertációs szakaszokra, az utóbbiba való belépés feltételeként komplex vizsgát kell tenni. Továbbá azt is rögzíti a jogszabály, hogy a tanulmányi okból történő átsorolás nem érinti a doktori képzésben résztvevőket. A doktori képzés normatív rendszere szintén átalakításra került.

A hallgatói jogviszony szünetelésének jogszabályban rögzített esetköreit kibővítették annak lehetőségével, hogy bizonyos feltételek fennállása esetén a már megkezdett képzési időszak végéig, az adott képzési időszakra vonatkozóan is engedélyezheti a felsőoktatási intézmény a szünetelést. A tanárképzés sajátos rendszerére vonatkozó támogatási idő szabályozása kiegészítésre került, így bizonyos feltételek fennállása esetén a művészeti képzési területtel érintettek vonatkozásában a tanári szakképzettség megszerzésére irányuló képzésben a támogatási idő további két félévvel meghosszabbítható. Az egészségügyi felsőoktatási intézmény szervezeti egységeként létrehozásra került az egyetemi kórház mint egészségügyi szolgáltató kategóriája.

A felsőoktatási területen hozzánk érkezett panaszokat hagyományosan három nagy csoportba osztjuk: az első csoportba az érettségivel és a felvétellel kapcsolatos ügyek kerülnek. A második csoportot a tanulmányi kötelezettségek teljesítésének gyakorlatát taglaló ügyek alkotják, míg a harmadik csoportba a tanulmányok finanszírozásának kérdéseit érintő ügyek tartoznak.

ÉRETTSÉGI-FELVÉTELI A FELSŐOKTATÁSI INTÉZMÉNYEKBE

Az érettségire vonatkozóan az érettségi rendelet, illetve a köznevelési törvény, míg a felvétellel kapcsolatban a felsőoktatási felvételi eljárásról szóló 423/2012. (XII. 29.) Korm. rendelet (továbbiakban: felvételi rendelet) tartalmaz rendelkezéseket.

Az érettségivel és a felsőoktatási intézményekbe való felvétellel kapcsolatos ügyeket évek óta összevontan kezeljük, mivel e két eljárás sok szálon kapcsolódik egymáshoz, az önálló felvételi vizsga általános eltörlése óta az érettségi vizsga lépett annak helyébe. Az érettségi bizonyítvány középiskolai végzettséget tanúsít, és a hatályos felsőoktatási törvényben meghatározottak szerint felsőoktatási intézménybe való felvételre jogosít.

Egy fiatal a továbbtanulási lehetőségei kapcsán kérte hivatalunk tanácsát, segítségét. Javasoltuk, hogy továbbtanulási lehetőségeivel kapcsolatban vegye igénybe a Nemzeti Munkaügyi Hivatal pályaaorientációs tanácsadás, életpálya-tervezés szolgáltatását (<http://eletpalya.munka.hu/>), továbbá felhívtuk a figyelmét arra is, hogy az Oktatási Hivatal által üzemeltetett www.felvi.hu honlapon is kérhet segítséget a pályaaorientációra vonatkozóan. (48/2016/OJBIT)

Előrehozott érettségi vizsga olyan első alkalommal letett érettségi vizsga, amelyet a tanulói jogviszony fennállása alatt, a középiskolai tanulmányok teljes befejezését megelőző első vagy második tanév május-júniusi vizsgaidőszakában teljesíthet a tanuló. Erre abban az esetben van lehetőség, amennyiben a helyi tantervben a jelentkező számára az adott tantárgyra vonatkozóan meghatározott követelményeket már teljesítette. Előrehozott érettségi vizsgára idegen nyelvekből, továbbá informatikából kerülhet sor.

Egy tanuló arról érdeklődött, hogy mely esetben tehet előrehozott érettségi vizsgát. Kérdésére tájékoztattuk, hogy az érettségi rendelet szerint érettségi vizsga a tanulói jogviszony keretében, az érettségi bizonyítvány megszerzése előtt abból a vizsgatárgyból tehető, amelynek a helyi tantervben a jelentkező számára az adott tantárgyra vonatkozóan meghatározott követelményeit az érettségi vizsgára jelentkező teljesítette, tudását osztályzattal értékelték, és ezt bizonyítvánnyal igazolni tudja. Ha a tanuló olyan vizsgatárgyból kíván érettségi vizsgát tenni, amelyből középiskolájának helyi tanterve szerint nem tehet érettségi vizsgát, e vizsgatárgy esetében a jelentkezési feltételt vendégtanulói jogviszonyban, másik középiskolában teljesítheti. Az érettségi vizsga lehet rendes, előrehozott, kiegészítő, szintemelő, pótló, javító, ismétlő érettségi vizsga. Előrehozott érettségi vizsga a tanulói jogviszony fennállása alatt, a helyi tantervben a jelentkező számára az adott tantárgyra vonatkozóan meghatározott követelmények teljesítését követően a középiskolai tanulmányok teljes befejezését megelőző első vagy második tanév május-júniusi vizsgaidőszakában első alkalommal letett érettségi vizsga, amelyre a magyarországi középiskolában tanított nyelvekből, továbbá informatikából kerülhet sor. Előrehozott érettségi vizsga továbbá az az eset, ha a tanuló a középiskola utolsó évfolyamán nem tudta befejezni a tanulmányait, az

adott vizsgaidőszakban rendes, javító és pótló érettségi vizsgát nem tehet. A tanuló kérelmére a rendes érettségi vizsgajelentkezéseit előrehozott érettségi vizsgajelentkezésre kell változtatni bármely érettségi vizsgatárgyból, amelyből jogosult érettségi vizsgát tenni. Azokat a vizsgajelentkezéseket, amelyekre a tanuló nem jogosult, az igazgató törli. Előrehozott érettségi vizsgára kormányhivatalnál jelentkezhet bármely érettségi vizsgatárgyból a május-júniusi vizsgaidőszak vonatkozásában az a vizsgázó, aki a kérelem benyújtásának időpontjában külföldi vagy külföldi rendszerű középiskola utolsó évfolyamán folytatja tanulmányait. A vizsgára bocsátáskor nem kell vizsgálni a feltételek meglétét, azonban a sikeres érettségi vizsgáról kiállított tanúsítvány csak a középiskolai végzettséget tanúsító okirattal együtt alkalmazható. A sikertelen előrehozott érettségi vizsgát vagy a középiskolai tanulmányok teljes befejezését megelőzően tett szintemelő érettségi vizsgát követően az adott vizsgatárgyból javító és pótló vizsgára legkorábban a rendes érettségi vizsga vizsgaidőszakára vonatkozóan lehet jelentkezni. Az érettségi vizsgát mindig az adott vizsgaidőszakban érvényes vizsgakövetelmények szerint kell letenni. A tanulót tájékoztattuk a jogorvoslat lehetőségéről. (337/2016/OJBIT)

Nemcsak az érettségi vizsgával, hanem a felsőoktatási intézményben teljesített összes vizsgával kapcsolatban hivatalunk álláspontja az, hogy a vizsgabizottság előtti vizsgázás lehetősége az esetleges elfogultságot a bizottsági forma miatt eleve kizárja.

Egy tanuló arról érdeklődött, hogy az érettségi vizsga során kibékíthetetlen személyi ellentétre hivatkozva kérheti-e a vizsgázó, hogy a tantárgyból az érettségi vizsgáját ne az adott szaktanárnál teljesítse. Tájékoztattuk a panaszost a vizsgabizottság előtti vizsgázással kapcsolatos álláspontunkról. Felhívtuk a figyelmét az érettségi vizsga során rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőségekre. (619/2016/OJBIT)

Az érettségi vizsgával kapcsolatban a teljesítmény százalékban történő kifejezésekor a számítást csak az egész szám megállapításáig lehet elvégezni, tizedesjegy nem állapítható meg, így ezen szabályok szerint kerekítésre nincs lehetőség.

Egy panaszos azért fordult hivatalunkhoz, mert véleménye szerint rosszul állapították meg érettségi eredményének százalékos értékét, és emiatt elesett az emelt szintű érettségiért kapható plusz 50 ponttól. Kifejtette, hogy véleménye szerint a kerekítés általános szabályainak megfelelően 45%-os eredményt ért el, az Oktatási Hivatal érvelése szerint azonban az érettségi rendelet 41. § (2) bekezdésében foglaltak, miszerint „a teljesítmény százalékban történő kifejezésekor a számítást csak az egész szám megállapításáig lehet elvégezni, tizedesjegy nem állapítható meg”, úgy értelmezendő, hogy a végeredmény százalékos megállapításánál a kerekítés szabályai nem érvényesek.

A beadványában foglaltakat megvizsgáltuk, a rendelkezésre álló dokumentumokat összevetettük a jogszabályok rendelkezéseivel. Tájékoztattuk a panaszost, hogy az Oktatási Hivatal álláspontját megalapozottnak tartjuk.

A jogszabály megítélésünk szerint egyértelműen fogalmaz, az idézett szakasz a teljesítmény kifejezésekor – és nem pusztán a bizonyítványban/tanúsítványban feltüntetéskor – nem teszi lehetővé a kerekítés szabályainak alkalmazását.

Tekintettel arra, hogy a panaszos beadványa alapján nem merült fel az oktatási jogok megsértésének gyanúja, hivatalunk nem indított vizsgálatot az ügyben.

Tájékoztatjuk a tanulót, hogy a köznevelési törvény 38. § (4) bekezdése alapján a tanuló, a szülő a fenntartónak a jogszabálysértésre hivatkozással benyújtott kérelem, továbbá – a megrovás és a szigorú megrovás büntetést kiszabó fegyelmi határozat ellen benyújtott kérelem kivételével – az érdeksérelemre hivatkozással benyújtott kérelem tárgyában hozott döntésének bírósági felülvizsgálatát kérheti, a közléstől számított harminc napon belül, jogszabálysértésre hivatkozással. (524/2016/OJBIT)

Az érettségi vizsga esetén a köznevelési törvény, valamint az érettségi rendelet szabályai alapján a következő jogorvoslati lehetőségek állnak a vizsgázók rendelkezésére.

Az érettségi rendelet 30. § (5) bekezdése alapján, amennyiben az írásbeli vizsga lebonyolítása során a vizsgázó szerint a rendeletben és az adott vizsgatárgy részletes vizsgakövetelményében foglalt vizsgaszervezési technikai jellegű előírásokat megszegték, az írásbeli vizsga lezárását követő két órán belül az írásbeli vizsga helyszínén, a kormányhivatal megbízottjánál írásbeli észrevételt tehet, aki ezt továbbítja a kormányhivatalnak. A határidő jogvesztő, igazolásnak helye nincs. A kormányhivatal az észrevételt öt munkanapon belül kivizsgálja, és a vizsgálati eredményt, valamint javaslatait megküldi a vizsgabizottságot működtető intézmény igazgatójának, aki – szükség esetén – megteszi a vizsga további menetével kapcsolatos intézkedéseket, és minderről írásban értesíti a vizsgabizottságot.

Az érettségi rendelet 26. § (2) bekezdése szerint az írásbeli vizsgakérdések megoldására adott szaktanári értékelést a szóbeli vizsga előtt nyilvánosságra kell hozni. A vizsgadolgozatot és az útmutatót a vizsgázó, a vizsgabizottság elnökéhez történő megküldés előtt, az iskola képviselőjének jelenlétében, az igazgató által meghatározott helyen és időben megtekintheti, azokról másolatot készíthet, és az értékelésre észrevételt tehet. A megtekintésre, a másolat készítésére egy munkanapot – nyolc órát – kell biztosítani. A vizsgázó észrevételeit a megtekintést követő első munkanap végéig – tizenhat óráig – adhatja le. Az észrevétel benyújtására nyitva álló határidő elmulasztása esetén egy napon belül lehet igazolási kérelmet előterjeszteni. Az igazolási kérelem benyújtási határideje jogvesztő. Észrevétel kizárólag az útmutatóban foglaltaktól eltérő javítás vagy az értékelés számszaki hibája esetében tehető. A vizsgázókat az írásbeli vizsga megkezdése előtt tájékoztatni kell arról, hogy hol és mikor tekinthetik meg az általuk elkészített vizsgadolgozatokat, és tehetnek észrevételt a szaktanár értékelésére.

A köznevelési törvény 38. § (7) bekezdése szerint az érettségi vizsga vizsgabizottságának döntése, intézkedése vagy intézkedésének elmulasztása (a továbbiakban együtt: döntés) ellen a szülő, a tanuló – a döntést követő öt napon belül – jogszabálysértésre hivatkozással fellebbezést nyújthat be a kormányhivatalhoz. A kormányhivatal által működtetett érettségi vizsga vizsgabizottság, továbbá független vizsgabizottság döntése ellen jogszabálysértésre hivatkozással a fellebbezés – a döntést követő öt napon belül – a hivatalhoz nyújtható be. A

fellebbezést a kormányhivatal, a hivatal három munkanapon belül bírálja el. A fellebbezés benyújtására meghatározott határidő elmulasztása jogvesztő, igazolásnak helye nincs.

Abban az esetben, amikor érettségi vizsgán bármely okból a vizsgázó a gyakorlati vizsgarészt szóbeli vizsgarésszel pótolta, és az érettségi bizonyítványt, illetve a tanúsítványt ennek megfelelően záradékkal látták el, a felsőoktatási felvételi eljárás során nem számítható érettségi pont az érettségi vizsgatárgy százalékos eredményéből.

Egy tanuló gazdaságinformatikus szakra kívánt jelentkezni, azonban a felvételi eljárásban nem sikerült elegendő pontot elérnie, tekintettel arra, hogy egy ujjtörés miatt a gyakorlati vizsgarészt szóbeli vizsgával pótolták az előrehozott informatika érettségi vizsgája során. A középiskola, ahol érettségi vizsgáit teljesítette, elismerte mulasztását, amely szerint az első kiállított érettségi bizonyítványból kihagyta az erre utaló záradékot, majd miután javította azt, ez a panaszos pontjainak lenullázását jelentette a felvételi eljárás során. A tanuló kifogásolta azt is, hogy bizonyos egészségügyi állapot miatti ideiglenes vagy végleges képességcsökkenés kizárhatja az érettségi vizsgára készülőköt a gyakorlati vizsgarész teljesítésétől. Ennek kiküszöbölését az oktatásban végbemenő technológiai fejlődésben látta megvalósíthatónak. Egyetértettünk a tanuló azon felvetésével, hogy az infotechnológia fejlődése lehetővé teszi a jóval fejlettebb infokommunikációs technikák alkalmazását. A felvételi eljárásban azonban a kívánt szakra történő bejutás elutasításának oka a panaszos esetében jogszabályban rögzített rendelkezésen alapult. A felvételi rendelet 17. § (9) bekezdése szerint nem számítható érettségi pont az érettségi vizsgatárgy százalékos eredményéből, amennyiben a vizsgázó a gyakorlati vizsgarészt szóbeli vizsgarésszel pótolta, és az érettségi bizonyítványt, illetve a tanúsítványt az érettségi rendelet 37. § (3) bekezdése alapján ennek megfelelően záradékkal látták el. Ezen rendelkezés nem kizárólag a jogszabályból volt megismerhető, hanem a 2016. szeptemberben induló képzésekhez 2015. december 23-án megjelent Felvételi Tájékoztatóból is. Tekintettel arra, hogy a jogszabály és a Felvételi Tájékoztató is tartalmazta az adott szabályt, így a tanuló arról előre tudott volna tájékozódni. Az iskola mulasztása nem keletkeztet jogot arra, hogy felvételi pontot lehessen számolni az adott tantárgyból a jogszabályi rendelkezések ellenére. A panaszos figyelmét felhívtuk az ismétlődő érettségi vizsga lehetőségére. (662/2016/OJBIT)

A fogyatékossgal élő jelentkezőnek a felsőoktatási felvételi eljárás során a számára rendelkezésre álló kedvezmények, illetve mentességek igénybevétele érdekében igazolnia szükséges a sajátos nevelési igényét.

Sajátos nevelési igény megállapítására, igazolására a hatályos jogszabályok alapján négy fórum is jogosult. Az egyik a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ (KLIK) által fenntartott megyei (fővárosi) pedagógiai szakszolgálatok (szakértői bizottsági minőségükben eljárva). A pedagógiai szakszolgálatok akkor járhatnak el, ha a tanuló tanulói jogviszonya a köznevelés rendszerében még fennáll (kivéve a köznevelési törvény 60. § (9) bekezdés d) pontja és a 60. § (10) bekezdés által körülírt esetet); továbbá, ha a vizsgálatot felsőoktatási intézményben való továbbtanulás (illetve az ott alkalmazható kedvezmények) céljából kéri, és hallgató (jelentkező) fogyatékossga, sajátos nevelési igénye már a középfokú tanulmányok

ideje alatt is fennállt, és erre tekintettel a tanulmányai, illetve az érettségi vizsga során kedvezményben részesült. A sajátos nevelési igény megállapítására jogosult második fórum az ELTE Gyakorló Országos Pedagógiai Szakszolgálat, amely a köznevelési törvény 60. § (9) bekezdés d) pontja és a 60. § (10) bekezdés által körülírt esetben (vagyis ha felnőttoktatásban tanul nem nappali formában) adhat ki igazolást. A harmadik ilyen fórum a rehabilitációs szakértői szerv, mely akkor járhat el, ha a vizsgálatot felsőoktatási intézményben való továbbtanulás (illetve az ott alkalmazható kedvezmények) céljából kéri, de a hallgató (jelentkező) fogyatékosága, sajátos nevelési igénye a középfokú tanulmányok ideje alatt nem állt fenn, illetve fogyatékoságra, sajátos nevelési igényre tekintettel a tanulmányai és az érettségi vizsga során kedvezményben nem részesült. Végezetül a sajátos nevelési igényt megállapíthatja, igazolhatja a szakorvos, amennyiben a fenti esetek egyike sem áll fenn, de az érintett az érettségi vizsgán kedvezményben kíván részesülni. Ez esetben az érettségi rendelet 12. §-ának (9) bekezdése az irányadó, miszerint „[...] ha a tanulói jogviszony megszűnése után következik be olyan állapot, amely alapján a köznevelési törvény 4. § 23. pontjában felsorolt sajátos nevelési igény megállapításának lenne helye, az e bekezdésben és a (6)–(7) bekezdésében foglaltakat azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy a fogyatékoság fennállását szakorvos által kiállított igazolással kell bizonyítani”.

Egy iskola igazgatója kérte hivatalunk álláspontját, segítségét intézményük egyik tanulója ügyében. Az érintett tanuló sajátos nevelési igényű, születésétől fogva látássérült, vak. Az intézményvezető tájékoztatása szerint a tanuló 2016-ban angol nyelv tantárgyból kívánt emelt szintű érettségi vizsgát tenni. Beadványából kiderült, hogy a tanuló érdekében egyeztettek a vizsgát szervező kormányhivatallal arról, hogy melyek azok a lehetőségek, amelyeket a tanuló igénybe vehet az érettségi vizsga során anélkül, hogy azok könnyítésnek minősüljenek, mivel a tanuló célja, hogy ezzel a vizsgával egyúttal államilag elismert nyelvvizsgát is szerezzen.

Az illetékes kormányhivatallal és az Oktatási Hivatallal folytatott egyeztetések eredményeképpen további kérdésként merült fel, hogy a tanuló a vizsga során milyen módon tud a többiekkel egyenrangú módon szótárt használni, a nyomtatott szótár CD változata használható-e a tanuló számára. A panaszos tájékoztatása szerint e kérdésben mind az illetékes kormányhivatal, mind pedig az Oktatási Hivatal azt az állásfoglalást adta, hogy az érettségire vonatkozó hatályos rendelkezések csak nyomtatott szótár használatát engedélyezik.

Az intézmény álláspontja szerint az esélyegyenlőséget súlyosan sérti az a helyzet, ha a tanuló ilyen módon gyakorlatilag elesik a szótár használatától, különösen mivel a CD tulajdonképpen a nyomtatott szótár mása, ami nem tartalmaz sem többet, sem kevesebbet mint annak a nyomtatott változata. Ugyanakkor a kapott álláspontok szerint, amennyiben a vizsgázó elektronikus szótárt használ, az a szabályzat szerint könnyítésnek minősül, és ugyan a vizsgázó teljesíti a vizsgakövetelményeket, de eredményét nem lehet nyelvvizsgaként beszámítani.

A beadványban foglaltakat megvizsgáltuk, és az intézményvezető által rendelkezésre bocsátott információk alapján a kérdéskörrel kapcsolatban az alábbi állásfoglalást alakítottuk ki.

Az érettségi rendelet 45. § (4) bekezdés a) és b) pontjai szerint a vizsgázó érettségi bizonyítványa, tanúsítványa, ha idegen nyelvből, illetve a nyelvtanító nemzetiségi oktatásban nemzetiségi nyelvből

emelt szintű érettségi vizsgát tett, és sikeresen teljesítette az érettségi vizsga írásbeli és szóbeli vizsgáit, azoknak minden vizsgarészét a részletes követelményekben meghatározott módon,

a) ha legalább 60%-ot ért el, középfokú (B2) komplex típusú,

b) 40-59% elérése esetén alacsony fokú (B1) komplex típusú, államilag elismert nyelvvizsga-bizonyítvánnyal egyenértékű okiratnak minősül.

Az érettségi rendelet 6. § (7) bekezdésében foglaltak szerint, ha a vizsgázót – a köznevelési törvény 56. § (1) bekezdése alapján a kötelező és a kötelezően választandó érettségi vizsgatárgynak megfelelő tantárgyból középiskolában – mentesítették az érdemjegyekkel és osztályzatokkal történő értékelés, minősítés alól, akkor az adott tantárgy helyett a vizsgázó egy másik, általa választott vizsgatárgyból tehet érettségi vizsgát. A vizsgázó részére – a szakértői bizottság szakvéleménye alapján – kérelmére engedélyezni kell az írásbeli beszámoló szóbeli beszámolóval vagy a szóbeli beszámoló írásbeli beszámolóval történő felváltását, és biztosítani kell a hosszabb felkészülési időt.

Abban az esetben, ha a vizsgázó az idegen nyelvből az emelt szintű érettségi vizsgát az érettségi rendelet ezen hivatkozott, 6. § (7) bekezdésében megfogalmazott jogával élve tette le, és megfelel a (4) bekezdés a), b) pontjában foglalt további feltételeknek

a) ha a részletes követelményekben meghatározott módon teljesítette a szóbeli vizsga részeit, valamint élő idegen nyelvből a hallott szöveg értése vizsgarészt, érettségi bizonyítványa, tanúsítványa a megfelelő fokozatú szóbeli típusú, államilag elismert nyelvvizsga-bizonyítvánnyal egyenértékű okiratnak minősül,

b) ha a részletes követelményekben meghatározott módon teljesítette élő idegen nyelvből az olvasott szöveg értése, az íráskészség és a nyelvhelyesség vizsgarészeket, illetve latin nyelvből az írásbeli vizsgarészt, érettségi bizonyítványa, tanúsítványa a megfelelő fokozatú írásbeli típusú, államilag elismert nyelvvizsga-bizonyítvánnyal egyenértékű okiratnak minősül.

A jelen ügyben érintett sajátos nevelési igényű tanuló nem kívánt élni az érettségi rendelet 6. § (7) bekezdésében rögzített, a különleges bánásmódra való jogosultsága alapján őt megillető jogával, mivel célja volt, hogy a vizsgával egyúttal államilag elismert nyelvvizsgát is szerezzen.

Ennek feltétele, hogy a tanuló idegen nyelvből emelt szintű érettségi vizsgát tegyen, és sikeresen teljesítse az érettségi vizsga írásbeli és szóbeli vizsgáit, azoknak minden vizsgarészét a részletes követelményekben meghatározott módon. Az érettségi vizsga részletes követelményeit a 40/2002. (V. 24.) OM rendelet szabályozza. Ezen rendelet melléklete az angol nyelv tantárgy kapcsán a vizsga leírását szabályozó II. pont alatt rögzíti a vizsgán használható segédeszközöket olyan módon, hogy mind a közép-, mind pedig az emelt szintű vizsga során az írásbeli vizsgarész IV. részéhez nyomtatott szótár használható, amit a vizsgázó biztosít.

A melléklet ezen rendelkezésének szöveg szerinti értelmezése az írásbeli vizsga IV. része szempontjából valóban a nyomtatott szótár segédeszközként való alkalmazását teszi lehetővé. Ugyanakkor tágabb értelmezést engedve fontos megvizsgálni a rendelkezés mögötti jogalkotó szándékot. Álláspontunk alapján ugyanis a jogalkotó szándéka a nyomtatott szótár rögzítésével nem a nyomtatott verziójú szótár kizárólagos használatának meghatározása, hanem annak biztosítása, hogy a tanulók ne használhassanak online szótárt segédeszközként, ami lehetővé tenné számukra, hogy a vizsgaszituációból kilépve többletinformációkhoz és így tisztességtelen előnyhöz jussanak az online kapcsolat segítségével.

A rendelkezésre álló információk szerint a nyomtatott szótár CD változata tartalmában azonos a könyvvalapú formátummal, vagyis tulajdonképpen ugyanúgy nyomtatva van, de egy digitális eszközre, adathordozóra. Ez a CD-s verzió értelemszerűen nincs összekötésben a világhálóval, így teljesíti a feltételezett jogalkotói szándék szerinti követelményt.

A vizsgahelyzetben egyedül a nyomtatott szótár eme digitális, de nem online alapú változata válhat "olvashatóvá" egy különleges bánásmódot igénylő látási fogyatékossgal élő vagy látássérült vizsgázó számára. Az érintett tanuló számára a nyomtatott szótár CD változata valós segédeszközként funkcionálva esélyegyenlőséget teremt a nyomtatott verziójú szótárt használó tanulókhöz képest. Hiszen a jogszabály merev olvasatából kiindulva egyébként csak az lehetne megoldás, ha a vizsgázó maga biztosítaná a kívánt szótár nyomtatott, Braille nyelvű változatát. Ez a megoldás egyrészt a szükséges szótár hiányában nem jelent valós megoldást, másrészt az ugrásszerűen fejlődő infokommunikációs technológia bőven meghaladta ezt az igényt, mivel az olvasóprogramok az érintettek részére valós segítséget tudnak nyújtani a vizsgahelyzetben.

Míndezeket összegezve a kérdéskörben kialakított jogi álláspontunk szerint a nyomtatott szótár CD verziójának alkalmazása megfelel a hivatkozott részletes követelményekben foglaltaknak, mivel az egy digitális adathordozóra nyomtatott szótár, ezen felül továbbá a jogalkotó által megengedett segédeszközzel szemben támasztott azon követelmény is teljesül, hogy alkalmazásában nincs online kapcsolat, aminek révén a tanuló tisztességtelen előnyhöz juthat. Álláspontunk szerint tehát amennyiben az érintett tanuló az angol nyelvű emelt szintű érettségi vizsgát a megengedett vizsgarészben a nyomtatott szótár CD mellékletének használatával teljesíti, úgy az angol nyelv érettségi vizsga szempontjából meghatározott részletes követelmények teljesülnek, és ennek nyomán a tanuló érettségi bizonyítványa, tanúsítványa az érettségi rendelet 45. § (4) bekezdés a) és b) pontjaiban meghatározott százalékos teljesítményre figyelemmel államilag elismert nyelvvizsga-bizonyítvánnyal egyenértékű okiratnak minősül.

Állásfoglalásunkat eljuttattuk az érintett intézménynek, az érettségi vizsgát szervező kormányhivatalnak, valamint az Oktatási Hivatal illetékes döntéshozóinak is, a tanuló alapvető jogainak védelme érdekében együttműködésüket kérve az angol emelt szintű érettségi vizsga fenti szempontokat érvényesítő lebonyolításában.

Jelen ügy kapcsán érzékelve a szabályozás pontatlanságát a kérdéskörben javaslattal éltünk. Ennek keretében az oktatásért felelős emberi erőforrások miniszteréhez fordultunk, hogy kezdeményezze az érettségi rendelet, valamint az érettségi vizsga részletes követelményeiről szóló 40/2002. (V. 24.) OM rendelet módosítását annak érdekében, hogy a jövőben elkerülhetőek legyenek a jelenlegihez hasonló jogsérelemmel veszélyeztető helyzetek, és így a jogszabály expressis verbis lehetővé tegye az idegen nyelvű vizsgatárgyakból teljesítendő érettségi vizsga során a látássérült, vak tanulók számára a fentiekben ismertetett szótárhasználatot. Az oktatásért felelős államtitkár válaszában tájékoztatott, hogy a kezdeményezésünket elfogadta. (291/2016/OJBIT)

A felsőoktatási felvételi eljárás során különböző teljesítményekért és az esélyegyenlőség biztosítása érdekében többletpontok segíthetik a jelentkezőket abban, hogy felvételt nyerjenek az általuk kiválasztott képzésre. Ennek megfelelően a felvételi eljárás során a jelentkezők többletpontokra tarthatnak igényt – többek között – bizonyos tanulmányi versenyen elért eredmények alapján.

Egy tanuló az Országos Középiskolai Tanulmányi Versenyen elért eredményére figyelemmel a felsőoktatási felvételi eljárás során igényelhető többletpontokkal kapcsolatban kérte hivatalunk tájékoztatását. Tájékoztattuk, hogy a továbbtanulás szempontjából a felvételi rendelet szabályozza a felvételi eljárás során adható többletpontokat. A felvételi rendelet 21. § (1) bekezdés g) és i) pontjaiban foglaltak szerint a jelentkező az adott képzési területre, szakra többletpontokra a felvételi eljárás során tárgyként legfeljebb egy tanulmányi versenyen elért eredmény alapján jogosult, ha a jelentkező a versenyeredményt azon tárgyak valamelyikéből érte el, amelyeket a felsőoktatási intézmények a 16. § (1) bekezdése alapján érettségi pontot adó tárgyként a szakra vonatkozóan meghatároztak. Ezen tantárgyakból a jelentkező az Országos Középiskolai Tanulmányi Versenyen és a Szakmacsoportos szakmai előkészítő érettségi tantárgyak versenyén elért 1-10. helyezéért 100, 11-20. helyezéért 50, 21-30. helyezéért 25 többletpontra, egyéb tantárgyból Országos Középiskolai Tanulmányi Versenyen elért eredményért, ha olyan tárgyból érte el, amelynek elfogadásáról az érintett intézmények előzetesen megegyeztek, az 1-10. helyezés esetén 20 többletpontra jogosult. A többletpontok igazolásának pontos módját, az ezzel kapcsolatos információkat a felsőoktatási felvételi tájékoztató tartalmazza a jogszabályokban rögzítettekkel egyezően. (130/2016/OJBIT)

Többletpont könnyítheti meg a felsőoktatási felvételi eljárásban azok jelentkezését, akik OKJ bizonyítvánnyal rendelkeznek. A szakirányú továbbtanulás esetén kapható többletpontok száma 24-ről 32-re növekedett 2016. július 1-től.

Egy jelentkező, aki szakképzésben folytatott tanulmányait követően kívánt továbbtanulni, a felsőoktatási felvételi eljárással kapcsolatban kért információt. A felvételi eljárásról szóló részletes tájékoztatás mellett felhívtuk a figyelmét a beadványozónak, hogy a korábban szakképzésben folytatott tanulmányaira figyelemmel többletpontokat kaphat a felvételi rendelet 21. § (1) bekezdés j) pontja alapján, amely szerint az 1993 után szerzett, az Országos Képzési Jegyzékben szereplő 54-es vagy 55-ös szakmaszámú szakképesítésért a 4. melléklet szerinti szakiránynak megfelelő továbbtanulás esetén 24 többletpontra tarthat igényt. (88/2016/OJBIT)

Az esélyegyenlőség biztosítása érdekében a hátrányos helyzetű, a fogyatékossgal élő, illetve gyermeke gondozása céljából fizetés nélküli szabadságon lévő, csecsemőgondozási díjban, gyermekgondozást segítő ellátásban, gyermeknevelési támogatásban vagy gyermekgondozási díjban részesülő jelentkező minden jelentkezési helyén 40 többletpontra jogosult. Fontos azonban kiemelni, hogy az alapképzés, osztatlan képzés esetén meghatározott 280 pontos minimum ponthatárt ezen többletpontok nélkül kell elérnie a jelentkezőnek.

Egy fogyatékossgal élő jelentkező felsőoktatási felvételi eljárással kapcsolatban kérte hivatalunk segítségét, mivel nem kapott segítséget a jelentkezés adminisztratív lebonyolításához. Tájékoztattuk a hozzánk fordulót, hogy a felsőoktatási felvételi eljárásban a hátrányos helyzetre tekintettel adható 40 többletpont igazolás ellenében kapható, de a minimum ponthatárként megszabott 280 pontot ezen többletpontok nélkül kell elérnie a jelentkezőnek. Felhívtuk a figyelmét, hogy a felvételi eljárásban megszabott feltételek alóli mentesítés engedélyezése ügyében nincs hatáskörünk döntést hozni. Ezen

feltételek alól méltányossági alapon senki sem kaphat mentességet, tekintettel arra, hogy a felsőoktatásba jelentkezés követelményeit jogszabály írja elő. Részletes tájékoztatást adtunk a panaszosnak azon lehetőségekről, amely a jelentkező rendelkezésére áll, amennyiben tanulmányait folytatni szeretné, így az ismétlő és szintemelő érettségi vizsga szabályairól, a felsőoktatási szakképzésbe történő jelentkezés lehetőségére, valamint az OKJ-s tanfolyamokra is. Emellett tájékoztattuk, hogy sikeres felvételi esetén a felsőoktatási intézménynél különféle ösztöndíj lehetőségek állnak a hallgatók rendelkezésére. A felvételi jelentkezési kérelem kitöltésével kapcsolatos adminisztratív segítségnyújtásban több szervezet elérhetőségét is a panaszos rendelkezésre bocsátottuk. (542/2016/OJBIT)

Egy testnevelő edző szakra jelentkező fordult hozzánk azzal, hogy a felvételi eljárásán 264 pontot ért el, a ponthatár 282 pont volt. A hátrányos helyzetét nem tudta igazolni, így a többletpontokat sem kapta meg, amivel viszont elérte volna a kívánt ponthatárt. Tájékoztattuk a panaszost, hogy a felvételi eljárásban a hátrányos helyzetre tekintettel adható 40 többletpont igazolás ellenében kapható, de a minimum ponthatárként megszabott 280 pontot ezen többletpontok nélkül kell elérnie a jelentkezőnek. (554/2016/OJBIT)

Az általános felsőoktatási felvételi eljárásba történő jelentkezés jogszabályban rögzített határideje az adott képzés indítása szerinti év február 15. napja. Amennyiben a jelentkező elmulasztja ezen határidőt, az esetlegesen meghirdetett pótfelvételi eljárásban részt vehet, és így felvétele esetén megkezdheti tanulmányait az adott év szeptemberében.

Egy édesanya azzal kapcsolatban nyújtott be panaszt, hogy gyermeke elmulasztotta a felsőoktatási felvételi eljárásra történő jelentkezés határidejét. Tájékoztattuk a hozzánk forduló panaszost, hogy a felsőoktatási felvételi eljárásra történő jelentkezési határidőt a felvételi rendelet 8. § (1) bekezdés b) pontja rögzíti, amely szerint a szeptemberben induló képzésekre történő, vagyis az általános felvételi eljárásban való részvételre jelentkezés határideje a képzés indítása szerinti év február 15. napja. Felhívtuk a figyelmét az esetleges pótfelvételi eljárásban történő részvétel lehetőségére. Tekintettel arra, hogy a tanuló aktuálisan külföldön tanult, felhívtuk a panaszos figyelmét arra is, hogy a felsőoktatási intézmény által idegen nyelven, a központi felvételi eljárásán kívül meghirdetett képzéseivel kapcsolatban közvetlenül az érintett intézményhez fordulhat felvilágosításért. (184/2016/OJBIT)

A felsőoktatási felvételi eljárásba történő jelentkezés mellett a jelentkezés hitelesítésének is jogszabályban rögzített jogvesztő határideje van.

Egy panaszos az általános felsőoktatási felvételi eljárásán benyújtott jelentkezésének elmulasztott hitelesítésével kapcsolatban kérte hivatalunk állásfoglalását. A kérdésére tekintettel a panaszost arról tájékoztattuk, hogy a felvételi rendelet tartalmazza a jelentkezés és hitelesítés kapcsán a határidőket. Amennyiben a felsőoktatási felvételi eljárásra történő jelentkezés során a hitelesítés jogszabályban rögzített határidejét a jelentkező elmulasztotta, akkor az adott év általános felvételi eljárásában nem vehet részt, mivel ezen határidő jogvesztő. Ebben az esetben méltányosság keretében sem lehet a póthitelesítésről rendelkezni. Felhívtuk azonban a figyelmét, hogy a pótfelvételi eljárásán való

részvételével lehetősége nyílt 2016 szeptemberében felsőoktatási tanulmányai megkezdésére. Tájékoztatottuk a jelentkezőt továbbá arról is a felvételi rendelet 44. § (4) bekezdése alapján a felsőoktatási felvételi eljárásért fizetendő felvételi eljárási díj visszatérítendő, ha a jelentkező legkésőbb a jelentkezési határidő lejártáig visszavonja jelentkezési kérelmét, elkésett jelentkezési kérelme elutasításra kerül, a meghatározott felvételi eljárási díjnál magasabb összeget fizetett be, a különbözet erejéig; nem nyújtott be jelentkezési kérelmet. (316/2016/OJBIT)

A hiánypótlásra vonatkozó rendelkezéseket a felvételi rendelet tartalmazza. Az adatfeldolgozás során – a jelentkezési kérelem hiányos benyújtása esetén – a Hivatal az általános felvételi eljárásban legkésőbb a besorolási döntés határnapját megelőző 28. napig, a keresztfél éves felvételi eljárásban a besorolási döntés határnapját megelőző 20. napig, de legkésőbb a tárgyév január 3-áig, a jelentkezőt a jelentkezési kérelmében megadott elektronikus levelezési címén hiánypótlásra szólítja fel. Elektronikus levelezési cím hiánya esetén, a Hivatal telefonon, ennek sikertelensége esetén postai úton szólítja fel a jelentkezőt hiánypótlásra. Hiánypótlásra felszólítás ellen jogorvoslatnak helye nincs. A jelentkező a hiányt haladéktalanul pótolni köteles. A hiánypótlás határideje a felszólítás kézhezvételétől számított 8. nap. A hiánypótlás elmaradása, elégtelen volta esetén, a rendelkezésre álló adatok alapján kell a felvételi eljárást lefolytatni, illetve azok elégtelensége esetén az eljárás megszüntethető és a jelentkező számára felvételi összpontszám nem számítandó, vagy egyes jelentkezési helyei kizárandóak. (525/2016/OJBIT)

Egy szülő gyermekének a felsőoktatási felvételi eljárásban tapasztalt kifogásaival, valamint az önköltség csökkentésével kapcsolatban kérte hivatalunk segítségét. Arról tájékoztatott, hogy az érettségi bizonyítvány a feltöltését követően törlődött a felvételi eljárás elektronikus rendszeréből, amelyről semmilyen formában nem kaptak jelzést. A jelentkező ugyan felvételt nyert, de önköltséges képzésben volt kénytelen elkezdni tanulmányait. A panaszos gyermeke ügyében hozott, az Emberi Erőforrások Minisztériuma által elbírált másodfokú határozat értelmében a hiányzó érettségi bizonyítvánnyal kapcsolatban előbb júniusban egy egységes tájékoztatás, majd hiánypótlási felszólítás keretében hívták fel a jelentkező figyelmét, hogy amennyiben megadott határidőre nem pótolja a dokumentumot, úgy összpontszám nem számítható, ezért felsőoktatási képzésre nem kerülhet be. Mindkét esetben a jelentkező az eljárás során megadott elektronikus címére küldött levélben értesítette az Oktatási Hivatal a panaszos gyermekét. A határozatban felhívták a jelentkező figyelmét arra is, hogy a hatályos jogszabályok alapján a felsőoktatási felvételi eljárás során meghozott határozatok, döntések, végzések tekintetében méltányosság gyakorlására nincs lehetőség. A jelentkező helyzetére figyelemmel tájékoztatottuk az ismételt felsőoktatási felvételi eljárásba való jelentkezés, az átvétel, a kreditátvitel, valamint a diákhitel lehetőségéről. (693/2016/OJBIT)

Az általános jogorvoslatot az érettségi vizsgával kapcsolatban már ismertettük. A felvételi eljárás során azonban nem kizárólag az érettségi vizsga lehet releváns. A besorolási döntéssel szemben az Oktatási Hivatalon keresztül benyújtott fellebbezést az Emberi Erőforrások Minisztériuma bírálja el. A Minisztérium döntését a közigazgatási bíróságon lehet megtámadni. Ezzel szemben a felsőoktatási intézmény által szervezett alkalmassági és

gyakorlati vizsgákkal kapcsolatos jogorvoslati eljárás rendje eltér a korábban ismertetett jogorvoslati eljárások rendjétől.

Egy panaszos a felvételi eljárással, azon belül felvételi alkalmassági vizsga követelményeivel kapcsolatban élt panasszal. A jogorvoslatra vonatkozó rendelkezéseket a Felsőoktatási felvételi tájékoztató tartalmazta a jogszabályokban rögzítettekkel egyezően. A 2016 szeptemberében induló képzésekre vonatkozó tájékoztató 1.7.5. pontja Jogorvoslati szakasz cím alatt rögzíti a jogorvoslati lehetőségekről szóló részletes tájékoztatást. Amennyiben nem a besorolási döntéssel kapcsolatban él jogorvoslattal a jelentkező, akkor az alábbiak szerint kell eljárni. A felsőoktatási felvételi eljárás során az alkalmassági és/vagy gyakorlati vizsga eredményével kapcsolatos jogorvoslat esetén – az Nftv. 57–58. §-ai alapján a közléstől, illetve tudomásra jutástól számított 15 napon belül – írásban benyújtott jogorvoslati kérelemmel – a felsőoktatási intézmény által meghatározott módon – az adott intézmény vezetőjéhez kell fordulni (rendes jogorvoslat). A jelentkező, illetve az eljárás egyéb résztvevője a kifejezetten rá vonatkozó rendelkezés tekintetében – a felsőoktatási intézmény másodfokú, jogerős határozatának kézhezvételétől számított 30 napon belül, jogszabálysértésre való hivatkozással – a döntés bírósági felülvizsgálatát kérheti az illetékes közigazgatási és munkaügyi bíróságtól. A felsőoktatási intézmény jogerős határozata ellen a kereseti kérelmet 3 eredeti példányban az illetékes közigazgatási és munkaügyi bíróságnak címzetten, de az első fokon eljáró felsőoktatási intézményhez kell benyújtani. (377/2016/OJBIT)

Mesterképzésbe történő jelentkezés esetén az alapképzési szakon szerzett oklevél igazolása a felvételi eljárás során elengedhetetlen.

Egy külföldi jelentkező a felsőoktatási felvételi eljárással kapcsolatban azt sérelmezte, hogy az Oktatási Hivatal elutasította a jelentkezését az oklevél nem megfelelő igazolására hivatkozással. A panaszost tájékoztattuk a jogorvoslati lehetőségeiről, valamint hivatalunk eljárási szabályairól. (543/2016/OJBIT)

Az Oktatási Hivatal besorolási döntésében azt állapítja meg, hogy a jelentkező jelentkezési kérelmében megjelölt és rangsorolt képzések közül melyik az az első képzés, amelynél elérte a felvételhez szükséges ponthatárt. Egyazon felvételi eljárásban a jelentkező által meghatározott rangsor alapján csak egy jelentkezési helyre sorolható be.

Egy jelentkező abban kérte állásfoglalásunkat, hogy sikeres felvételi eredményére figyelemmel, családi indokok miatt milyen lehetősége van a besorolási döntésben hozottaktól eltérő felsőoktatási intézményben megkezdenie tanulmányait szeptembertől. Tájékoztattuk a panaszost, hogy a felsőoktatási intézmény azt a jelentkezőt veszi fel, aki – az Oktatási Hivatal értesítése alapján – hozzá lett besorolva. Mindezekre figyelemmel hallgatói jogviszonyt létesíteni a besorolási és felvételi döntés értelmében kizárólag a besorolási döntéssel érintett felsőoktatási intézményben tud. Tájékoztattuk a panaszost, hogy amennyiben hallgatói jogviszonyt létesített, átvételét kérheti másik felsőoktatási intézménybe, ennek azonban korlátja lehet többek között a fogadó felsőoktatási intézményben rendelkezésre álló helyek száma. Előfordulhat olyan intézményi rendelkezés, amely az első tanulmányi félév előtt kizárja az átvétel lehetőségét. Az átvételről a fogadó felsőoktatási intézmény különböző szempontok alapján

mérlegel, így megengedő szabályozás esetén sincs garancia az átvételi kérelem jóváhagyására, az intézmény hozhat elutasító döntést is. Ebben az esetben a hallgatói jogviszonnal járó jogok és kötelezettségek a besorolási döntéssel érintett felsőoktatási intézmény irányában állnak fenn. Javasoltuk a jelentkezőnek, hogy az átvételre vonatkozó szabályokról mindkét felsőoktatási intézménynél helyben tájékozódjon. (552/2016/OJBIT)

Visszatérő kérdés a hozzánk forduló panaszosok részéről a nyelvvizsga-követelmény alóli mentességek esete. Tekintettel arra, hogy a többség az oklevél átvételéhez szükséges idegennyelvi-követelmény alól kéri mentesítést, így az erre vonatkozó kérelmeket a tanulmányi és vizsgaügyek fejezetben gyűjtöttük össze. Érkezett azonban kérelem a bemeneti feltételként szükséges nyelvvizsga-követelménnyel kapcsolatban is.

Egy mesterképzésbe jelentkező azzal kapcsolatban kérte hivatalunk segítségét, hogy a felvételi eljárásban mentesülhessen a nyelvvizsga letételének követelménye alól. Felhívtuk a jelentkező figyelmét, hogy hivatalunk hatásköre nem terjed ki arra, hogy a felsőoktatási felvételi eljárás során a nyelvvizsga alóli mentesítést engedélyezze. A nyelvvizsgatételi kötelezettség alól méltányossági alapon senki sem kaphat mentességet sem az intézménytől, sem az Oktatási Hivataltól, tekintettel arra, hogy a nyelvvizsgatételi kötelezettséget jogszabály írja elő. (479/2016/OJBIT)

Az érettségi eredmény nem évül el, bárki akár évtizedekkel az érettségi után is felvételizhet az eredeti eredménye alapján. Ez azonban nem jelenti azt, hogy kizárólag az eredeti érettségi eredmények lennének felhasználhatók. Abban az esetben, ha valaki javítani szeretne az eredeti érettségi eredményein, hogy több pontot kapjon a felvételi eljárásban, vagy a korábbi középszintű vizsgája helyett emelt szintűt szeretne, esetleg az adott felvételi tárgyból nem is érettségizett annak idején, vizsgázhat, illetőleg újravizsgázhat. Ebben az esetben az újonnan szerzett eredmények nem írják felül az eredeti érettségi bizonyítványt, ezeket az új eredményeket kizárólag a felvételi eljárás során veszik figyelembe, és a felvételi pontokat már az új eredmények alapján számolják.

Egy panaszos korábbi érettségi bizonyítványában szereplő eredményeire figyelemmel a felsőoktatási felvételi eljárással kapcsolatban érdeklődött. Tájékoztatuk a beadványozót az érettségi vizsgára vonatkozó jogszabályi rendelkezésekről, valamint felhívtuk a figyelmét a jelentkezési határidőre. (81/2016/OJBIT)

Az általános felvételi eljárást követően pótfelvételi eljárást engedélyezhet az oktatásért felelős miniszter. Pótfelvételi eljárás során az a személy nyújthat be jelentkezést, aki az általános felvételi eljárásban nem nyújtott be jelentkezést vagy nem nyert felvételt.

Egy beadványozó a pótfelvételi eljárás során meg nem hirdetett képzésre kívánt jelentkezni. Tájékoztatuk a jelentkezőt, hogy a felsőoktatási intézményekbe a jogszabályokban szabályozott felvételi eljárás során nyerhet felvételt a jelentkező. Tekintettel arra, hogy pótfelvételi eljárás során

méltányosság nem gyakorolható, a jelentkezők csak a meghirdetett képzések közül tudnak választani.
(523/2016/OJBIT)

Hivatalunkba több jelzés érkezett a szakképzés szabályozásában bekövetkező változásokkal összefüggésben. A köznevelési törvény 2016. szeptember 1-jén hatályba lépő módosításával, átalakításra került a szakképzés és ezzel együtt a középiskolák struktúrája. A hozzánk érkezett panaszokból kirajzolódott, hogy a változások során nem érvényesült a felmenő rendszer követelménye. A felmenő rendszer a nevelési és oktatási intézményi rendszer olyan képzésszervezési elve, amely szerint az új struktúrát, valamint a megváltozott vizsgakövetelményeket csak azok bevezetését követően tanulmányaikat megkezdőkre lehet alkalmazni.

A panaszokból az látszott, hogy a szakképzésben a képzési és kimeneti követelmények szabályozása a vizsgálat megindításának idején hiányos volt, így a tanulmányaikat három évvel ezelőtt megkezdők nem kapták meg a képzés sikeres teljesítéséhez szükséges információt és tájékoztatást. A szakmai ágazati érettségi vizsgát először a 2017. évi május-júniusi érettségi vizsgaidőszakban tehetnek az érintett tanulók, azonban az általános követelmények között a vizsgálat megindításakor kizárólag az emelt szintű követelmények kerültek be a jogszabályba, a középszintű érettségi lehetőségének megteremtése ekkor folyamatban volt, továbbá a részletes érettségi követelmények még nem kerültek elfogadásra. Tekintettel arra, hogy az érettségire felkészülés egy hosszabb folyamat, garanciaként kell, hogy érvényesüljön a tanulmányok során teljesíteni szükséges tartalmi követelmények tervezhetősége.

Mindezekre figyelemmel megállapítottuk, hogy a fent leírt helyzet az állampolgárok nagyobb csoportját érintő jogsérelmet okozhat, ezért hivatalunk vizsgálatot indított az ügyben.

A hozzánk érkezett konkrét panaszok tárgya a következő. Az egyik panaszos szerint a szakképzés több lépcsőben történt átalakításának következménye, hogy a nyílt nap és tájékoztató megtartását, a felvételi eljárás lebonyolítását követően az újonnan beiratkozók egy lényegesen más képzési formába lépnek be, mint amire felvételiztek. Panasza szerint a változások a művészeti szakképzést hátrányosan érintették, mivel radikálisan csökkentették a szakmai órák számát, a szabályok kevesebb mozgásteret engednek, valamint a művészetektől idegen tartalmat erőltetnek a képzésükbe.

A kétnyelvű szakközépiskolákat érintő panasz szerint a köznevelési törvény 6. § (2) bekezdés e) pontja 2017. január 1-jétől megköveteli azt, hogy szakközépiskolában a szakközépiskola ágazatának megfelelő szakmai vizsgatárgyból az érettségi vizsgán kötelező a tanulónak számot adnia a tudásáról. Ennek értelmében a szakközépiskolai tanulók a 2017. május-júniusi érettségi vizsgaidőszaktól kezdődően kötelesek lesznek a szakközépiskola ágazatának megfelelő szakmai vizsgatárgyból érettségi vizsgát tenni. A két tanítási nyelvű szakközépiskolai osztályok fenti szabály által érintett, jelenleg 9., 10. és 11. évfolyamos tanulói számára az iskolák a két tanítási nyelvű iskolai oktatás irányelvének kiadásáról szóló 4/2013. (I. 11.) EMMI rendelet alapján szervezték meg az oktatást. E jogszabály 10. § (1) bekezdése szerint, amely 2013. szeptember 1-jétől hatályos rendelkezése szerint a két tanítási nyelvű

szakközépiskolában a tizenegyedik és a tizenkettedik évfolyamon a kötelezően célnyelven tanított legalább három tantárgy közül az egyik egy olyan szakmai tantárgy, amelyből érettségi vizsga tehető.

A 2013-tól felmenő rendszerben érvényes iskolai helyi tantervek összeállításakor azonban nem volt olyan hatályos jogszabály, amely meghatározta volna, mely szakmai tantárgyakból tehető érettségi vizsga 2017-ben, így az iskoláknak ezen információ hiányában kellett megválasztaniuk a célnyelven tanított szakmai tantárgya(ka)t.

A Magyar Közlöny 2016/9. számában 2016. január 22-én jelent meg az 5/2016. (I. 22.) Korm. rendelet, amely módosította az érettségi rendeletet, és meghatározta a 2017-től kötelező ágazati szakmai érettségi vizsgatárgyakat, valamint rögzítette ezek 2017. január 1-től hatályos általános követelményeit. A részletes érettségi követelmények ezekre a vizsgatárgyra vonatkozóan a vizsgálat megindításáig nem jelentek meg, de az általános követelményekből kitűnik, hogy az ágazati szakmai érettségi vizsgatárgyak összetettebbek, a 9-12. évfolyamon tanult szakmai tantárgyak anyagára épülnek.

Mivel az érettségi rendelet 53. § (4) bekezdés b) pontja szerint a két tanítási nyelvű érettségi vizsgán a célnyelven tanult vizsgatárgyak közül legalább kettőből – annak valamennyi tételéből – célnyelven kell vizsgázni, a két tanítási nyelvű szakközépiskolai osztályok tanulói 2017-ben – nekik fel nem róható okból – igen nehéz helyzetbe kerülnek, tekintettel arra, hogy a komplex ágazati szakmai érettségi vizsgatárgy valamennyi vizsgarészből célnyelven vagy magyarul kell vizsgázniuk, miközben a tananyag egy részét célnyelven, más részét magyarul tanulták. Amennyiben a magyar nyelvű vizsgát választják, emelkedik az érettségi vizsgatárgyainak száma is, hiszen két tantárgyból mindenképpen célnyelven kell vizsgázniuk. A beadványozó szerint ez alól kivételt jelenthet, ha a tanuló mind a matematikát, mind a történelmet célnyelven tanulta, de ez a két tanítási nyelvű középiskolákban nem jellemző.

A vizsgálat keretében a szakképzésért felelős Nemzetgazdasági Minisztériumhoz, majd a válasz megérkezését követően az Emberi Erőforrások Minisztériumának Oktatásért Felelős Államtitkárságához fordultunk. A Nemzetgazdasági Minisztériumtól a munkaerőpiacért és képzésért felelős államtitkár a következőkről tájékoztatta hivatalunkat.

A szakképzési rendszer átalakítása 2011 óta több ütemben folytatódott, a szabályozás átalakítása során természetesen a felmenő rendszer érvényesült. 2016 szeptemberétől újabb változások léptek életbe, amelyek szintén felmenő rendszerben kerültek bevezetésre, ezek a változások nem érintik a konkrét panaszokban érintett tanulókat.

Az új típusú (kötelező) szakmai érettségit a szakközépiskolai tanulók első alkalommal 2017-ben tehetik le. Ennek szabályozása a szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény (továbbiakban: Szt.) kihirdetése óta némileg módosult, ez is késleltette a részleges érettségi követelmények kiadását. Az eredeti szabályozás szerint – Szt. 2. § 40. pontja – „az ágazat szerinti kötelező szakmai vizsgatárgy teljesítése a köznevelési törvény szerinti magasabb követelmények szerint teljesített érettségi vizsgatárgynak minősül”. A rendelkezés a szakirányú felsőfokú tanulmányokba való bekapcsolódást volt hivatott elősegíteni a felsőoktatási többletpontokkal. Eredetileg tehát ezért nem került előkészítésre a középszintű szakmai érettségi követelményrendszere, azonban az emelt szintű követelményektől felfelé – bár az eredeti jogalkotói szándék nem ez volt – a pedagógusok és tanulók visszajelzései hatására végül a jogalkotó módosította az Szt. vonatkozó rendelkezését, és 2016. június 23-án kihirdetett az oktatás szabályozására vonatkozó és egyes kapcsolódó törvények módosításáról szóló 2016. évi LXXX. törvény 2. §-a törölte a hivatkozott szakaszból az emelt szintű érettségire utaló részt.

2016 januárjában még az eredeti rendelkezés szerint jelentek meg az érettségi vizsga vizsgaszabályzatának kiadásáról szóló (az érettségi rendelet, valamint az érettségi vizsga vizsgaszabályzatának kiadásáról szóló 100/1997. (VI. 13.) Korm. rendelet módosításáról szóló 36/2015. (III. 6.) Korm. rendelet módosításáról szóló 5/2016. (I. 22.) Korm. rendelet) a szakmai érettségi vizsga emelt szintű általános követelményei. Az emelt szintű szakmai érettségi részletes követelményekről szóló jogszabály a tájékoztatás időpontjában kiadás előtt állt, az új törvényi előírásnak megfelelő, középszintű általános és részletes követelmények előrelátható megjelenését az államtitkár a 2016/2017. tanév elejére várta.

Az államtitkár mindezzel kapcsolatban leszögezte, hogy bár valóban szerencsés lett volna, ha a szakmai érettségi vizsgakövetelmények korábban megjelennek, de ugyanakkor – tekintettel a képzések kezdete óta mindenki számára ismert és kötelező szakmai kerettantervekre – a megjelenő vizsgakövetelmények senki számára sem tartalmazhatnak meglepő, új tartalmat, a minden tanuló által megtanult szakmai ismereteket írják csak elő a jogszabályok a szakmai érettségi vizsgára vonatkozóan.

A művészeti szakképzéssel kapcsolatban úgy nyilatkozott, hogy a képzések jellege nem változhatott radikálisan a felvételi időszaktól a képzés megkezdéséig e két időpont között megjelent jogszabályváltozások miatt; továbbá nem került bevezetésre olyan változás a jogszabályokban, amelyek a szakmai órák számának csökkentését eredményezték volna. Az ágazati szakképzésre való áttérés ugyanakkor valóban járt némi kompromisszummal a szakmaspecifikus tartalmakat érintően az ágazati közös tartalmak meghatározása során, de a képzési rendszer ilyen rendszerű átalakítása számos előnnyel is jár, amelyek a rugalmasság és az életen át tartó tanulás támogatása irányába mutatnak.

Az államtitkár válasza szerint a két tanítási nyelvű szakközépiskolák kapcsolatban az idézett két jogszabályi szakasz között valóban látszik némi ellentmondás. Bár ennek egyértelmű feloldását adná önmagában a jogszabályok hierarchiája, de valójában az ellentmondás sem olyan egyértelmű. A köznevelési törvény 6. § (2) bekezdés e) pontja kötelezővé teszi a szakközépiskolai ágazatnak megfelelő szakmai vizsgatárgyból az érettségi vizsgát a szakközépiskolai tanulók számára. Ezzel szemben a két tanítási nyelvű iskolai oktatás irányelvének kiadásáról szóló 4/2013. (I. 11.) EMMI rendelet hivatkozott 10. § (1) bekezdése a szakközépiskolák 11-12. évfolyamain a célnyelven tanulható tantárgyak megjelöléséről szól. Mivel szakközépiskolákban az ágazati képzés bevezetésével a tanított szakmai tantárgyak és a szakmai érettség komplex szakmai vizsgatárgyként szereplő szakmai tárgy egymástól elkülönülő fogalmak, ezért az EMMI rendelet idézett rendelkezése szó szerint nem hajtható végre. Minden szakmai tantárgy egyúttal érettségi vizsgatárgy is abban az értelemben, hogy a kötelező szakmai tantárgy szakmai tartalmai szerepelnek az egy közös, komplex szakmai érettségi vizsgatárgy követelményei között. Ilyen módon a két tanítási nyelvű szakközépiskolák nem szegték meg a vonatkozó szabályozást, bármely szakmai tantárgyat tették is elérhetővé tanulóik számára célnyelven.

Az érettségi rendelet 53. § (4) bekezdésének b) pontja a különböző jogértelmezési lehetőségek miatt valóban okozhat problémákat, ezért ezzel kapcsolatban – az egységes, és a tanulók számára kedvező jogértelmezés érdekében – a munkaerőpiacért és képzésért felelős államtitkár egyeztetést kezdeményezett az oktatási tárccal, s az egyeztetés eredményéről az egységes jogalkalmazás érdekében valamennyi két tanítási nyelvű szakközépiskolát értesíteni kívánták. Az államtitkár kifejezte azon bizalmát, hogy a kiadás előtt álló jogszabályok megjelenése, valamint a fenti egyeztetés megnyugtató eredményt hoz a szakképzés valamennyi résztvevője számára.

Az államtitkári tájékoztatást megküldtem a panaszosoknak, hogy reflektálni tudjanak az abban foglaltakra. Az egyik panaszos szervezet észrevételei a következők voltak. Szerintük a jogszabályok közötti ellentmondást az államtitkár is elismeri levelében. Feloldását az oktatásért felelős államtitkársággal kezdeményezett egyeztetéstől várja, ami lehetségesnek tűnik ugyan, de az idei tanévben érettségi vizsgát tevő tanulók esetében mindenképpen elkésztett intézkedés. Véleményük szerint bár a szakmai kerettantervek 2013-ban valóban rendelkezésre álltak, azonban az érettségi vizsgakövetelmények 2016-os megjelenésével nem érvényesül a felmenő rendszer a 2017. május-júniusi vizsgaidőszakban résztvevő tanulók számára. Kifogásolják azt is, hogy a két tanítási nyelvű szakgimnáziumok saját döntésük alapján bármely szakmai tantárgyat taníthatnak célnyelven, de értelmetlen kötelezővé tenni a 11-12. évfolyamon egy-egy szakmai tárgy célnyelven való tanítását, ha a komplex érettségi vizsga vagy teljes egészében magyarul vagy teljes egészében célnyelven folyik. A panaszos szervezet szerint a szakgimnáziumi (2019-ig a kifutó szakközépiskolai óratervek alapján érettségire készülő) osztályokban összesen tízféle szakmai tárgyat tanulnak a tanulók az érettségi vizsgáig. Ezekből ötöt a 11. és a 12. évfolyamon. Az irányelv szerint célnyelven egyet kell tanítani, amelyből érettségi vizsga tehető. A kötelező szakmai érettségi viszont komplex vizsga lesz a négy év alatt tanult összes szakmai tárgy anyagából. A műszaki két tanítási szakgimnáziumokban szinte megoldhatatlan feladat még magyar nyelvű műszaki egyetemi végzettségű tanár biztosítása is az órák ellátására. Mostanáig ezekben a szakközépiskolákban csak közismereti tárgyakat tanultak a diákok célnyelven. Amennyiben célnyelven kell szakmai komplex érettségi vizsgát tenni, az megítélésük szerint megoldhatatlan feladat elé állítja az iskolákat és a tanulóikat. A panaszos szerint a megoldás legfontosabb eleme a kellő türelmi idő biztosítása lenne az új rendszerre való átállásban. Véleményük szerint a jelenlegi állapot visszamenőleges hatályú szabályozásként értékelhető.

Elfogadtuk a panaszos által felvetett aggályokat azzal kapcsolatban, hogy a rövid időn belüli bevezetés bizonyosan jogsértéshez fog vezetni. Ezzel kapcsolatban elfogadhatónak tartottuk a felvetésüket arra vonatkozóan, hogy a két tanítási nyelvű szakgimnáziumokban a szakmai érettségi tantárgyak követelményeinek bevezetésével kapcsolatban nagyobb felkészülési idő kerüljön biztosításra. Álláspontunk szerint a 2017. május-júniusi érettségi vizsgaidőszak jelen keretek között csak jogsértő módon szervezhető meg, ezért arra kértük az oktatásért felelős államtitkárt, hogy a szakképzésért felelős államtitkár kollégájával együttműködve tegyék meg a szükséges intézkedéseket, hogy a jogsértés lehetőségét elkerüljék, vagy ha ez nem lehetséges, minimálisra csökkentsék.

Az oktatásért felelős államtitkár válaszában arról tájékoztatott, hogy a egyeztetéseket folytattak Nemzetgazdasági Minisztériummal. A Nemzetgazdasági Minisztérium tájékoztatása szerint a két tanítási nyelvű szakgimnáziumok vonatkozásában személyes találkozót is tartottak, hogy a szakmai vizsgatárgyak célnyelven történő oktatásával kapcsolatosan kérjenek észrevételeket. Az egyeztetéseken a hivatalunk által megfogalmazott probléma nem vetődött fel, továbbá az Emberi Erőforrások Minisztériumába sem érkezett ezzel kapcsolatos megkeresés, panasz. A szakértő álláspontja szerint ennek az lehet az oka, hogy a több tantárgyból álló szakmai érettségi vizsgatárgy azonos nyelvi szókinccs és kompetencia ismeretét igényli a vizsgázóktól. Annak ismeretében, hogy például egy egészségügyi gimnáziumban egészségügyi alapismeretek, ápolástan-gondozástan, klinikum ismeretek is a tantárgyak sorában áll, ezek szókinccsével a vizsgázó akkor is rendelkezik, amennyiben ezen tantárgyak közül csak az egyik tantárgyat tanulta célnyelven.

A tájékoztatás időpontjában Magyarországon 25 két tanítási nyelvű szakgimnázium működik, ahol hozzávetőlegesen összesen 2000 kötelező szakmai érettségi vizsgára jelentkező lehet. Annak érdekében, hogy a hivatalunk által jelzett jogszabálysértés semmi esetre se következhesen be, a szaktárca a Nemzetgazdasági Minisztérium tájékoztatását is kérte, hogy a szakképzési centrumok bevonásával kerüljön összefoglalásra a két tanítási nyelvű szakgimnáziumok esetében a célnyelven oktatott tantárgyak köre, amelyből ismertté válik, hogy a kötelező szakmai érettségi vizsgára jelentkezők közül hányan tanultak olyan tantárgyakat, amelyek ugyanazon nyelvi kompetenciát és szókinccset igényelnek az érettségi vizsgán.

A beszámoló készítésének idején a vizsgálat folyamatban volt. (92/2016/OJBIT, 97/2016/OJBIT, 98/2016/OJBIT, 99/2016/OJBIT, 374/2016/OJBIT)

TANULMÁNYI ÉS VIZSGAÜGYEK

A tanulmányi és vizsgaügyek fejezetben foglaljuk össze azokat az ügyeket, amelyekben többek között a hallgatói jogviszony keletkezésével, szünetelésével és megszűnésével, az értékeléssel és minősítéssel, a szakdolgozat és záróvizsga teljesítésével, az oklevél kiállításával és tartalmával, az idegennyelvi követelményekkel, a doktori képzéssel, valamint a hallgatói képviselettel kapcsolatos vizsgálatokat folytattunk le.

A képzési és kimeneti követelményekre vonatkozó új rendelet lépett hatályba 2016. augusztus 13. napján. A szakok követelményeinek áttekintésére a szakterületek javaslatainak figyelembevételével került sor. Az új rendeletet a 2017/2018. tanévben felsőoktatási szakképzésben, alap-, mesterképzésben első évfolyamon tanulmányaikat kezdő hallgatókra, majd azt követően felmenő rendszerben kell alkalmazni. Ezen rendelet a felsőoktatási szakképzések, az alap- és mesterképzések képzési és kimeneti követelményeiről, valamint a tanári felkészítés közös követelményeiről és az egyes tanárszakok képzési és kimeneti követelményeiről szóló 8/2013. (I. 30.) EMMI rendelet módosításáról szóló 18/2016. (VIII. 5.) EMMI rendelet. A legkésőbb 2016/2017. tanévben megkezdett tanulmányokra vonatkozóan továbbra is az alap- és mesterképzési szakok képzési és kimeneti követelményeiről szóló 15/2006. (IV. 3.) OM rendeletet kell alkalmazni. A képzési és kimeneti követelményekben lehet megtekinteni többek között az érintett szakok idegennyelvi-követelményeit.

E fejezet kapcsán hivatalunkhoz érkezett beadványok egy csoportja a tanulmányok és vizsgák során kapott értékelésekkel kapcsolatosak.

Az értékeléssel összefüggésben tájékoztattuk a hozzánk forduló panaszosokat, hogy az oktatással kapcsolatos feladatokat ellátó kötelessége, hogy az ismereteket tárgyilagosan és többoldalúan közvetítse, a jóváhagyott tanterv szerint oktasson és értékeljen. E rendelkezéseknek megfelelően az oktatót a hallgatók munkájának értékelésekor,

minősítésekor széleskörű szabadság illeti meg. Ezért a törvény csak rendkívül szűk esetkörben biztosít jogorvoslati lehetőséget az értékelés, minősítés vonatkozásában. Annak megítélése ugyanis, hogy egy szóbeli felelet vagy egy dolgozat milyen érdemjeggyel értékelhető, szakmai kérdés, mely szaktudásnak az oktató van birtokában. Az értékeléssel összefüggésben akkor élhet jogorvoslattal a hallgató, ha a döntés nem a felsőoktatási intézmény által elfogadott követelményekre épült, illetve a döntés ellentétes a felsőoktatási intézmény szervezeti és működési szabályzatában foglaltakkal, vagy megszegték a vizsga megszervezésére vonatkozó rendelkezéseket. A vizsgák megszervezésének rendjére vonatkozó további feltételek a felsőoktatási intézmény szabályzataiban vannak lefektetve, így az intézmény által előírt részletszabályokról a felsőoktatási intézménynél helyben lehetséges tájékozódni. (24/2016/OJBIT)

Egy panaszos azzal kapcsolatban kérte hivatalunk segítségét, hogy egy budapesti felsőoktatási intézmény egyik oktatója nem megfelelően folytatta le az egyik vizsgát. A hallgatót tájékoztattuk hivatalunk hatásköréről, valamint a jogorvoslati lehetőségeiről. (46/2016/OJBIT)

Egy hallgató azzal kapcsolatban élt panasszal, hogy egy felsőoktatási intézmény, amely egy angliai felsőoktatási intézménnyel közös képzést szervez, elégtelenre értékelte a szakdolgozatát. Tájékoztattuk a hozzánk fordulót az értékelésre vonatkozó jogszabályi rendelkezésekről. A törvény csak rendkívül szűk esetkörben biztosít jogorvoslati lehetőséget az értékelés, minősítés vonatkozásában. Annak megítélése ugyanis, hogy egy szakdolgozat milyen érdemjeggyel értékelhető, szakmai kérdés. (608/2016/OJBIT)

Egy panaszos, aki gazdaságinformatikus nappali tagozatán tanult jó eredménnyel, a 2014/2015. tanév tavaszi félévében szakdolgozatát elkészítette, melynek bírálata során ötös és négyes jegyeket kapott. Ezt követően sikertelen volt a szakdolgozat védeése, így a záróvizsgája is. A vizsga után a bizottság közölte vele, hogy a következő időszakban ismételt meg kell védenie a diplomamunkáját. A Tanulmányi Osztályon azonban közölték, hogy a záróvizsga jegyzőkönyvében szerepel, hogy új szakdolgozatot is le kell adnia, mivel az elsőt nem tudta megvédeni, viszont nem szükséges új témát választania. A panaszos szerint a tanulmányi és vizsgaszabályzatának (továbbiakban: TVSZ) sikertelen záróvizsga megismétlésére vonatkozó rendelkezések legújabb módosítása rá nem vonatkozik. A panaszos hivatkozott a TVSZ kari mellékletének rendelkezéseire, amely szerint a hallgató által hivatalosan leadott diplomamunka nem vonható vissza, amennyiben a bíráló(k) elfogadják a diplomamunkát, de a hallgató a szóbeli védeésen elégtelen jegyet kap, úgy a már beadott és elbírált diplomamunkát a kapott írásbeli bírálói jegyek megtartásával legkorábban a következő záróvizsga időszakban védheti meg újra. A panaszos azt is sérelmezte, hogy a TVSZ módosítását visszamenőleg alkalmazták esetére. Az ügyben vizsgálatot indítottunk, amelyben megkerestük az érintett felsőoktatási intézmény rektorát. A felsőoktatási intézmény arról tájékoztattott, hogy a panaszos beadványában megfogalmazottakat a felsőoktatási intézmény nem tartja megalapozottnak. A tájékoztatás mellékleteként az intézménytől megkaptuk a 2014. november 3-tól hatályos TVSZ-t, továbbá a vizsgálat idején hatályos TVSZ-t. A két szabályzat eltérő rendelkezéseket tartalmaz a sikertelen záróvizsga megismétlésével kapcsolatban, ezért ismételt tájékoztatást kértünk az Egyetemtól, hogy álláspontjuk szerint a hallgató szakdolgozat

sikertelen védésével összefüggésben melyik TVSZ hatályos. A felsőoktatási intézmény újabb válaszában tájékoztatott, hogy a hallgató a 2014/2015. tanév tavaszi félévének vizsgaidőszakot követő záróvizsga-időszakban 2015. június 23-án tett sikertelen záróvizsgát, így rá a TVSZ 2014. november 3. és 2015. augusztus 14. között hatályos változata, valamint az ennek mellékletét képező kari mellékletének ugyanezen időszakban hatályos változata az irányadó. A vizsgálat során az alábbi állásfoglalást alakítottuk ki. Tekintettel arra, hogy a hallgatóra vonatkozó kari melléklet kifejezetten rendelkezik a szakdolgozat védésének szabályairól, így a hallgató szakdolgozat védésének időpontjában hatályos rendelkezések szerint nem szükséges új szakdolgozatot benyújtania. Mindezekre figyelemmel kezdeményezéssel fordultunk az intézmény vezetője felé: tegye meg a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy az általa vezetett felsőoktatási intézményben a TVSZ kari mellékletben foglalt, a szakdolgozat sikertelen védésének megismétlésére vonatkozó szabályok szerint jelentkezessen a panaszos a soron következő záróvizsgára. A felsőoktatási intézmény a kezdeményezésünket elfogadta. (11/2016/OJBIT)

Általánosságban elmondható, hogy a bizottság fogalmilag nem lehet elfogult, hiszen nem egy emberből áll. Még ha fel is merül egy bizottsági taggal kapcsolatban ilyen körülmény, abban az esetben éppen a többi tag jelenléte az, amely ellensúlyozni hivatott ezt.

Egy hallgató sérelmezte a záróvizsgájának eredményét, amely szerinte a bizottság tévedése, annak szakmai inkompetenciája miatt lett sikertelen az eredmény. A panaszos kérelmezte a záróvizsgájának érvénytelenítését, valamint egy független vizsgabizottság előtti vizsgázás lehetőségét. A panaszos sérelmezte azt is, hogy a vizsgabizottság értékelése nem zártkörűen zajlott, négyen voltak jelen, valamint azon tény is kifogásolta, hogy a vizsgabizottság egyik feladatát a korábbi évek gyakorlatával ellentétben egy külső tag végezte. A panaszos által becsatolt dokumentumok alapján a felsőoktatási intézmény a jogorvoslati eljárás során a kérelmét elutasító döntéshez az alábbi indokolást hozta. A felsőoktatási intézmény elsőfokú döntésének indokolása szerint a záróvizsga-bizottság összetétele a szabályoknak megfelelt. A záróvizsgán, illetve az azt követő zárt ülésen a jegyzőkönyvvezető valóban jelen volt, de sem a vizsgáztatásban, sem az értékelésben nem vett részt. A bizottság a dolgozat védele során elhangzottak, valamint a feltett kérdésekre kapott válaszok alapján adott elégtelent a dolgozatra. A záróvizsga-bizottság alapvető hibákat és hiányosságokat állapított meg, amelyek arra utaltak, hogy a szerző nem érti megfelelően a dolgozat témáját és annak elméleti alapjait. Az elsőfokú döntés szerint a záróvizsga-bizottság eljárása szabályos volt, szakmai döntése pedig nem vitatható. A hallgatói jogorvoslati bizottság által meghozott másodfokú döntés szerint sem az elsőfokú, sem a másodfokú bizottság hatáskörébe nem tartozik bele a záróvizsga szakmai értékelésének felülvizsgálata, tekintettel arra, hogy a tanulmányok értékelésével szemben jogorvoslatnak helye nincs. Jogorvoslati eljárás tárgya csak az lehet, hogy a záróvizsga szabályszerűen került-e megszervezésre, megtartásra. A független vizsgabizottságra vonatkozó kérelmére a hallgatói jogorvoslati bizottság szerint a panaszos nem tudta tényekkel alátámasztani, hogy a záróvizsgán eljáró záróvizsga-bizottság elfogult volt vele szemben. A panaszt összevetettük a vonatkozó jogszabályi rendelkezésekkel, és az alábbi állásfoglalást alakítottuk ki. Kifogásaival összefüggésben tájékoztattuk a panaszost az értékeléssel kapcsolatos jogszabályi rendelkezésekről. Az elfogultsággal kapcsolatban az Nftv. 49. § (4) bekezdésének második mondata tartalmaz rendelkezést, amely szerint a felsőoktatási intézménynek biztosítani kell, hogy

minden hallgató számot adhasson tudásáról, és a sikeres vagy sikertelen számonkérést megismételhesse úgy, hogy a megismételt számonkérés elfogulatlan lebonyolítása és értékelése biztosított legyen. E törvényi rendelkezéseknek a felsőoktatási intézmény álláspontunk szerint eleget tett, ugyanis a panaszos esetében a záróvizsga során hozott döntések mindegyike bizottsági keretek között történt. A záróvizsgára vonatkozóan a végrehajtási rendelet 59. § (1) bekezdése szerint a záróvizsgát záróvizsga-bizottság előtt kell letenni, amelynek elnöke és legalább még két tagja van. A záróvizsga-bizottságot úgy kell összeállítani, hogy legalább egy tagja egyetemi vagy főiskolai tanár, illetve egyetemi vagy főiskolai docens legyen, továbbá legalább egy tagja ne álljon foglalkoztatásra irányuló jogviszonyban az érintett felsőoktatási intézménnyel vagy a felsőoktatási intézmény másik szakjának oktatója legyen. A záróvizsgáról jegyzőkönyvet kell vezetni. A panaszos beadványában foglaltakkal kapcsolatban oktatási jogsérelmet nem mutattunk ki, a jogorvoslati döntést és annak indokolását elfogadtuk, így az ügyet lezártuk. (302/2016/OJBIT)

A korábbi tanulmányok beszámítására kreditátvitellel van lehetőség. Egy adott ismeretanyag elsajátításáért egy alkalommal adható kredit. A kreditelismerés kizárólag a kredit megállapításának alapjául szolgáló tudás összevetésével történik, ha az legalább hetvenöt százalékban megegyezik. Ezen tudás összevetését a felsőoktatási intézmény kreditátviteli bizottsága végzi.

Egy panaszos kreditelismeréssel kapcsolatban kérte hivatalunk tájékoztatását. A korábban megszerzett ismereteinek beszámítására a következők szerint van lehetőség. Az Nftv. 49. § (5)-(7) bekezdése szerint egy adott ismeretanyag elsajátításáért egy alkalommal adható kredit. A kreditelismerés – tantárgy (modul) előírt kimeneti követelményei alapján – kizárólag a kredit megállapításának alapjául szolgáló tudás összevetésével történik. El kell ismerni a kreditet, ha az összevetett tudás legalább hetvenöt százalékban megegyezik. A tudás összevetését a felsőoktatási intézmény e célra létrehozott bizottsága (a továbbiakban: kreditátviteli bizottság) végzi. A kreditátvitellel kapcsolatos kérdéseket a tanulmányi és vizsgaszabályzatban kell szabályozni, azzal a megkötéssel, hogy a hallgató a végbizonyítvány (abszolutórium) megszerzéséhez – a felsőoktatási intézményben folytatott, illetve más korábbi tanulmányok, továbbá az előzetesen megszerzett tudás kreditértékként való elismerése esetén is – a tanulmányi és vizsgaszabályzat szerinti kreditet, de legalább a képzés kreditértékének harmadát az adott intézményben köteles teljesíteni. Ezen rendelkezéseket egészítik ki a végrehajtási rendelet 43. § (1)-(3) bekezdései, amelyek szerint a kreditigazolás a felsőoktatási intézmény által kiadott és hitelesített papír alapú irat, amely tartalmazza a hallgató által teljesített tantárgy (tantervi követelmény) tematikájának olyan leírását, amely lehetővé teszi az Nftv. 49. § (5) bekezdése szerinti döntéshozatal érdekében annak a vizsgálatát és értékelését, hogy a hallgató által megszerzett és igazolt tudás és más kompetenciák mennyiben felelnek meg a helyettesített tantárgy (tantervi követelmény) meghatározott kompetenciáinak. A kreditigazolást a hallgató kérésére kell kiadni. A kérelmében a hallgatónak meg kell jelölnie, hogy mely követelmények teljesítésének igazolását kéri. A kreditigazolást a kiállításakor egyedi sorszámmal kell ellátni, és az adatait a felsőoktatási intézmény tanulmányi rendszerében nyilván kell tartani.

Felhívtuk a beadványozó figyelmét, hogy a tantárgyi tematikákkal kapcsolatban a tanszékek vezetőinek, valamint a tanulmányi osztály munkatársainak segítségét kérheti. Javasoltuk, hogy kérdéseivel keresse

fel az egyetemi és a kari hallgatói önkormányzatokat, mivel problémáival kapcsolatosan a felsőoktatási intézmény hallgatói érdekvédelmi szervezetei is segítségére lehetnek. (195/2016/OJBIT)

Kreditelismerésre nem kizárólag azonos képzési ciklusban van lehetőség, így például a felsőoktatási szakképzésben szerzett tudás alapképzésben történő beszámítására is van lehetőség.

Egy beadványozó a szociális munka felsőoktatási szakképzésről szociálpedagógia alapszakra felvételt nyert hallgatókkal kapcsolatban kérte hivatalunk tájékoztatását. Levelében előadta, hogy néhány levelező tagozatos hallgató fordult hozzá, amely hallgatók panasza alapján az alapszak a meghirdetett 3 félév helyett 8 féléves képzésként indul. A beadványozó abban kérte segítségünket, hogy Magyarországon mely felsőoktatási intézményekben lehet a szociális munka, illetve a szociálpedagógia alapképzési szakot 3+1 félév alatt elvégezni. Tájékoztattuk a beadványozót a kreditek beszámításra vonatkozó részletszabályokról. A képzési idővel kapcsolatban felhívtuk a figyelmét, hogy az alap- és mesterképzési szakok képzési és kimeneti követelményeiről szóló 15/2006. (IV. 3.) OM rendelet 2. számú mellékletének III. Társadalomtudomány képzési terület 3. és 4. címe szerint a szociális munka, valamint a szociálpedagógia alapképzési szak képzési ideje 7 félév. A kreditek beszámítására a jogszabályban meghatározott korlátok között van lehetőség. A felsőoktatási szakképzésben teljesített és az alapképzésben elfogadott kreditekkel az adott alapképzési szak 7 féléves képzési ideje rövidülhet. Mivel a kreditelismeréssel kapcsolatos rendelkezések a felsőoktatási intézmény belső szabályzataiban vannak lefektetve, így javasoltuk a beadványozónak, hogy a felsőoktatási intézményeknél helyben tájékozódjon. (574/2016/OJBIT)

A felsőoktatási intézmény autonómiája kiterjed az adott képzés szakmai gyakorlati követelményeire vonatkozó részletszabályok megalkotására is.

Egy hallgató szerint diszkriminatív, hogy az egyik felsőoktatási intézmény belső szabályzata szerint nem lehet szakmai gyakorlati befogadóhely a hallgató saját tulajdonú vállalkozása és egyetemi hallgatói/diákszervezet. Szerinte a szabályzat negatívan diszkriminálja azon egyetemi hallgatókat, akik saját vállalkozással rendelkeznek, és önállóan szeretnék elkezdni az életüket. A kérdéssel a felsőoktatási intézményhez fordult, amely szerint éppen az biztosítja a hallgatói esélyegyenlőséget, ha mindenkinek azonos feltételek mellett kell az egyes tanulmányi kötelezettségeiket teljesíteni, többek között a szakmai gyakorlatot is. Ha a saját vállalkozással rendelkező hallgatók számára az egyetem megadná a lehetőséget a szakmai gyakorlatnak a saját vállalkozásban való teljesítésére, és ezzel együtt ezen hallgatói körben a szubjektív önértékelés lehetőségére, akkor éppen azzal hoznának létre diszkriminatív helyzetet, mivel ekkor hátrányos helyzetbe kerülne a saját vállalkozással nem rendelkező hallgatók csoportja. Megvizsgálva a panaszos beadványában előadottakat, azzal kapcsolatban oktatási jogsérelmet nem mutattunk ki, ezért vizsgálatot nem indítottunk. Felvázoltuk a panaszos számára, hogy bár jogszabályi akadálya nincs, de a felsőoktatási jogszabályok alkotta keret között az intézményi autonómiából fakadóan a felsőoktatási intézményt megilleti azon jog, hogy megalkossa saját szabályait. Mivel a fenti szabályozással kapcsolatban jogsértés nem mutatható ki, ezért a szabályzat módosítása miatt az érdekvédelem eszközeivel tud élni. (242/2016/OJBIT)

A felsőoktatási intézmény annak a hallgatónak, aki a tantervben előírt tanulmányi és vizsgakövetelményeket és az előírt szakmai gyakorlatot teljesítette, és az előírt krediteket megszerezte, végbizonyítványt állít ki (abszolutórium). A végbizonyítvány megszerzése a nyelvvizsga letételét, a szakdolgozat, diplomamunka elkészítését is megelőzheti. A hallgató a végbizonyítvány megszerzését követően bocsátható záróvizsgára. A végbizonyítvány megszerzésének dátuma – többek között – azért is fontos, mert megszűnik a hallgatói jogviszony az adott képzési ciklust, illetve a szakirányú továbbképzés, felsőoktatási szakképzés esetén az utolsó képzési időszakot követő első záróvizsga-időszak utolsó napján.

Egy hallgató, aki fotográfia szakra járt 2009 és 2012 között, azzal kapcsolatban élt panasszal, hogy az abszolutóriumot a teljesített tantárgyakra és szigorlatokra tekintettel nem állítják ki részére. Az ügyben vizsgálatot indítottunk, és megkerestük a felsőoktatási intézmény rektorát. A felsőoktatási intézmény tájékoztatása szerint a fotográfiai alapképzés abszolutóriumának megszerzéséhez szükséges kreditek száma 180 kredit, amelyből a hallgató eddig 170 kreditet teljesített. A 2005. évi felsőoktatási törvény azon rendelkezése, miszerint az abszolutórium kiadható a jelen esetben 5 kreditet érő szakdolgozat teljesítése nélkül is, ez esetben a hallgató helyzetére nem vonatkozhat, tekintettel arra, hogy a portfóliót nem teljesítette, ami ugyancsak 5 kredit. A felsőoktatási intézmény felajánlotta a hallgató részére, hogy ha a portfóliót leadja, kiállítják méltányosságból a végbizonyítványt. A panaszban foglaltakat, valamint a csatolt dokumentumokat összevetettük a vonatkozó jogszabályi rendelkezésekkel. A hallgató a 2005. évi felsőoktatási törvény hatálya alatt kezdte meg tanulmányait. A 2005. évi felsőoktatási törvény 60. § (4) bekezdésének első és második mondata szerint a záróvizsgára bocsátás feltétele a végbizonyítvány (abszolutórium) megszerzése. Végbizonyítványt a felsőoktatási intézmény annak a hallgatónak állít ki, aki a tantervben előírt tanulmányi és vizsgakövetelményeket és az előírt szakmai gyakorlatot – a nyelvvizsga letétele, a szakdolgozat, diplomamunka elkészítése kivételével – teljesítette, és az előírt krediteket megszerezte. Az Nftv. 50. § (1) bekezdése az előbbiekkel hasonlóan rendelkezik a záróvizsgáról, így a felsőoktatási intézmény annak a hallgatónak, aki a tantervben előírt tanulmányi és vizsgakövetelményeket és az előírt szakmai gyakorlatot – a nyelvvizsga letétele, a szakdolgozat, diplomamunka elkészítése kivételével – teljesítette, és az előírt krediteket megszerezte, végbizonyítványt állít ki (abszolutórium). A 2005. évi felsőoktatási törvény 147. § 45. pontjában meghatározott értelmező rendelkezése szerint a végbizonyítvány (abszolutórium) a tantervben előírt vizsgák eredményes letételét és – a nyelvvizsga letételének és szakdolgozat (diplomamunka) elkészítésének kivételével – más tanulmányi követelmények teljesítését, illetve a szakdolgozathoz (diplomamunkához) rendelt kreditpontok kivételével a képzési és kimeneti követelményekben előírt kreditpontok megszerzését igazolja, amely minősítés és értékelés nélkül tanúsítja, hogy a hallgató a tantervben előírt tanulmányi és vizsgakövetelménynek mindenben eleget tett. Az Nftv. 108. § 47. pontjában meghatározott értelmező rendelkezése 2015. augusztus 31-ig fentiekkel hasonló tartalommal szabályozta a fogalmat. Az Nftv. 2015. szeptember 1-től hatályos módosítása érintette eme értelmező rendelkezést is. A módosítást követően a rendelkezés a következő: a végbizonyítvány (abszolutórium) a tantervben előírt vizsgák eredményes letételét és – a nyelvvizsga letételének és szakdolgozat (diplomamunka) elkészítésének kivételével – más tanulmányi követelmények teljesítését, illetve a képzési és kimeneti követelményekben előírt kreditpontok megszerzését igazolja, amely minősítés és

értékelés nélkül tanúsítja, hogy a hallgató a tantervben előírt tanulmányi és vizsgakövetelménynek mindenben eleget tett.

Mindezekre figyelemmel az Emberi Erőforrások Minisztériumának felsőoktatásért felelős államtitkárságához fordultunk a módosítás indokolásért és ezzel összefüggő állásfoglalásért. A válasz szerint a hallgató tanulmányainak megkezdésekor és a jelenleg hatályos jogszabályi rendelkezésekre tekintettel is jogosult lehet a végbizonyítvány kiadására a szakdolgozat, diplomamunka benyújtását megelőzően is. Ezen hallgatóbarát megközelítést elfogadtuk, és az államtitkárság választát megküldtük a felsőoktatási intézménynek. Az intézmény válasza szerint a hallgatói jogorvoslati bizottság döntése szerint a végbizonyítványt ki kell adni a hallgató részére. Kezdeményezéseinket az egyetem elfogadta. (306/2016/OJBIT)

A felsőfokú tanulmányok befejezését igazoló oklevél kiadásának előfeltétele a sikeres záróvizsga, továbbá az előírt nyelvvizsga letétele. Az Nftv. lehetővé teszi a már kiállított oklevél visszavonását, amennyiben azt jogellenesen szerezték meg. A visszavont, megsemmisített oklevelet a felsőoktatási intézmény bevonja. A határozatot – indokolás nélkül – a miniszter által vezetett minisztérium hivatalos lapjában, valamint az Oktatási Hivatal honlapján közzé kell tenni.

Egy panaszos előadta, hogy sportmenedzser mesterképzési szakra nyert felvételt 2012-ben. A képzési idő szerint 2014 júniusában kellett volna végeznie, azonban 2015. január végén tett sikeres államvizsgát. Időközben a felsőoktatási intézmény kivált az anyaintézményből. A hallgató a diplomaosztó ünnepélyen vette át az oklevelét, amelynek átvételét jegyzőkönyv aláírásával is igazolta. Ezt követően a panaszos levelet kapott, amelyben a felsőoktatási intézmény jelezte részére, hogy oklevelébe elmulasztották beírni, hogy a képzést közös képzés keretében végezte, majd kérték, hogy nyelvvizsgájával és oklevelével fáradjon be az intézménybe, hogy korrigálhassák a hibát. Amikor megjelent az intézményben, közölték vele, hogy hiba történt, mert felsőfokú nyelvvizsga nélkül nem adhatták volna ki a diplomát. A felsőoktatási intézmény kérésére a hallgató átadta az oklevelét, de az átvételről jegyzőkönyvet külön kérésre sem kapott. Ezen a megbeszélésen biztosították őt az intézmény támogatásáról, hogy minél előbb megszerezhesse a felsőfokú nyelvvizsgát. A 15/2006. (IV. 3.) OM rendelet sportmenedzser mesterképzési szak kimeneti követelménye alapján a hallgatónak felsőfokú nyelvvizsga megléte szükséges a diploma kiadásához. A felsőoktatási intézmény az oktatási tárcahoz fordult a kialakult helyzettel kapcsolatban, ahol megerősítették a jogszabályban foglalt idegen nyelvi követelményeket. A panaszos sérelmezte a helyzetet, mivel a munkaerőpiacon egy megszerzettnek hitt, de mégsem létező diplomával csökkennek az esélyei a versenytársaival szemben. Ezt követően azt az üzenetet kapta, hogy a felsőoktatási intézménynek nem áll módjában kiállítani az oklevelét, és státusza már nem diplomát szerzett, hanem záróvizsgát tett. Az érintett hallgató ígéretet kapott, hogy segítik a nyelvi felkészülését, de az intézményi nyelvvizsgára felkészítő tanfolyam angol nyelvből indult, neki pedig a német a preferált nyelve. A fenti ügyben a hallgató azt sérelmezte, hogy fél évvel az oklevelének átvételét követően módosították a státuszát, fizikailag elvették az oklevelét tőle, de írásban még kérésre sem tájékoztatták. Továbbá a fentiekre tekintettel a magyar állami ösztöndíjjal igénybe vett félveit is valószínűleg vissza kell fizetnie. Az ügyben vizsgálatot indítottunk, és az érintett felsőoktatási intézményhez fordultunk. A rektor tájékoztatásából kiderült, hogy az egyetem nem vonta

vissza a panaszos diplomáját, és azt bármikor készek visszaadni a panaszos részére. Ezt követően tájékoztatott minket a hallgató arról, hogy az oklevél ismételen a birtokában van, azt a felsőoktatási intézmény visszaadta a részére. Mindezekre tekintettel az ügyet lezártuk. (20/2016/OJBIT)

Egy panaszos pedagógia szakon szerzett oklevelének visszavonásával kapcsolatban fordult hivatalunkhoz. A felsőoktatási intézmény telefonon arról tájékoztatta, hogy amennyiben nem adja le az oklevelét, nem mehet vizsgázni. Írásban fordult az egyetemhez, hogy a döntésükről írásban tájékoztassák, és ebben az esetben jogorvoslattal is kívánt élni. Tájékoztattuk a panaszoszt a jogorvoslati lehetőségekről, hivatalunk eljárásáról. A panaszos későbbi beadványa szerint a felsőoktatási intézmény a záróvizsgán való részvételét engedélyezte, továbbá sikeres záróvizsga esetén az oklevele egyszakos oklevélként kiállítható. Tekintettel arra, hogy az intézmény saját hatáskörben orvosolta a jogsértést, és az ügy megnyugtatóan zárult, ezért a hivatalunknál indított eljárást lezártuk. (31/2016/OJBIT)

Az oklevéllel kapcsolatban nemcsak a kiállításra vonatkozó feltételek teljesítése, hanem annak minősítésére vonatkozó szabályok, valamint formai követelményei is lényeges kérdések. Az előbbit a felsőoktatási intézmény, az utóbbit jogszabály határozza meg. Az oklevél közokiratnak minősül.

Egy volt hallgató jogi szakokleveles munkaügyi auditor szakirányú továbbképzési szakon kiállított oklevelével kapcsolatban élt panasszal. Tájékoztattuk őt, hogy az oklevél formai követelményeiről az Nftv. 51. § (5) bekezdése rendelkezik, amely szerint az oklevél Magyarország címerével ellátott közokirat, amely tartalmazza a kiállító felsőoktatási intézmény nevét, intézményi azonosító számát, az oklevél sorszámát, az oklevél tulajdonosának nevét, születési nevét, születésének helyét és idejét, a végzettségi szint, illetve az odaítélt fokozat és a szak, szakképzettség megnevezését, a kiállítás helyét, évét, hónapját és napját, az oklevél által tanúsított végzettségnek, szakképzettségnek a Magyar Képesítési Keretrendszer, az Európai Képesítési Keretrendszer szerinti besorolását, valamint a képzésnek a képzési és kimeneti követelmény szerinti időtartamát. Tartalmaznia kell továbbá a felsőoktatási intézmény vezetőjének – illetőleg a tanulmányi és vizsgaszabályzatban meghatározott vezetőnek – eredeti aláírását, a felsőoktatási intézmény bélyegzőjének lenyomatát. (193/2016/OJBIT)

Amennyiben a hallgató részére az oklevél azért nem állítható ki, mert a képzési és kimeneti követelményekben meghatározott nyelvvizsga-bizonyítvánnyal nem rendelkezik, akkor részére a záróvizsga teljesítéséről igazolást állít ki a felsőoktatási intézmény. Amennyiben a záróvizsgát teljesíti a volt hallgató, az oklevelet a szükséges nyelvvizsgát igazoló okirat bemutatásától számított harminc napon belül kell kiállítani és kiadni részére.

Egy beadványozó azzal kapcsolatban kérte hivatalunk állásfoglalását, hogy amennyiben záróvizsgát tett, de nyelvvizsga hiányában nem jogosult oklevelének átvételére, akkor mi a legmagasabb iskolai végzettsége. Az Nftv. és a végrehajtási rendelet rendelkezéseinek megfelelően tájékoztattuk a beadványozót az oklevél kiállítására vonatkozó részletszabályokról. A végbizonyítványt, vagyis az abszolutóriumot a felsőoktatási intézmény annak a hallgatónak állítja ki, aki a tantervben előírt tanulmányi és vizsgakövetelményeket és az előírt szakmai gyakorlatot – a nyelvvizsga letétele, a

szakdolgozat, diplomamunka elkészítése kivételével – teljesítette, és az előírt krediteket megszerezte. A záróvizsga az oklevél megszerzéséhez szükséges ismeretek, készségek és képességek ellenőrzése és értékelése, amelynek során a hallgatónak arról is tanúságot kell tennie, hogy a tanult ismereteket alkalmazni tudja. Az oklevél kiállításához azonban a záróvizsga teljesítése mellett a szükséges nyelvvizsga bizonyítvány bemutatása is elengedhetetlen. Mindezekre figyelemmel nyelvvizsga hiányában felsőfokú végzettséggel nem rendelkezik, ezért nem jogosult erre hivatkozni az oklevelének átvételéig. (251/2016/OJBIT)

A záróvizsga az oklevél megszerzéséhez szükséges ismeretek, készségek és képességek ellenőrzése és értékelése, amelynek során a hallgatónak arról is tanúságot kell tennie, hogy a tanult ismereteket alkalmazni tudja. (82/2016/OJBIT)

Egy beadványozó tanulmányi követelmények teljesítése, valamint a záró szigorlaton való részvétel elutasítása tárgyában hozott döntéssel kapcsolatban fordult hivatalunkhoz. A panaszos által kezdeményezett ügyben az egyetem rektorához fordultunk, és a tájékoztatását kértük a folyamatban lévő jogorvoslati eljárás lefolytatásáról. A rektor válasza szerint az eljárást a felsőoktatási intézmény lefolytatta, amelyben a panaszos számára megnyugtató határozat született, amelyet kérdéseinkre a hallgató is megerősített. Mindezekre figyelemmel az eljárást lezártuk. (418/2016/OJBIT)

A felsőoktatásban való részvétel alapja a hallgatói jogviszony. A hallgatói jogviszony a felvételtől vagy az átvételtől szóló döntés alapján, a beiratkozással jön létre. A hallgatói jogviszony megszűnhet többek között a törvény erejénél fogva, így átvétellel, a hallgató ilyen irányú döntésének bejelentésével, átsorolás vagy a magyar állami ösztöndíjról szóló nyilatkozat visszavonása esetén, amennyiben a hallgató önköltséges képzésben nem kívánja folytatni a tanulmányait, a tanulmányok befejezésekor, fizetési hátralék miatt, továbbá fegyelmi eljárásban kizárásról szóló döntés esetén. Másik eset, amikor a felsőoktatási intézmény egyoldalú nyilatkozata szünteti meg a hallgató hallgatói jogviszonyát. Ez történhet tanulmányi okokból, illetve a hallgatói jogviszony szünetelés maximumának túllépése esetén. Ezekben az esetekben fontos garanciális szabály, hogy a hallgatót előzetesen írásban figyelmeztetni szükséges arra, hogy kötelezettségének a megadott határidőig tegyen eleget és tájékoztatni kell a mulasztás jogkövetkezményeiről. További megszüntetési ok lehet az is, ha a hallgató azonos tanegységből összesen hat alkalommal vizsgázott. Ebben az esetben nincs külön felhívási kötelezettsége a felsőoktatási intézménynek.

Egy panaszos előadta, hogy a felsőoktatási intézmény, amelynél hallgató volt, elégtelen főtárgyi osztályzatra való hivatkozással megszüntette a jogviszonyát. A döntéssel a panaszos nem értett egyet, ezért fellebbezett. A jogorvoslati döntésben elfogadták a kifogásait, és egy új pótvizsga lehetőségét biztosították számára, amely vizsgára új vizsgakövetelményeket és feltételeket kapott. Ezen pótvizsga is elégtelen osztályzattal zárult, így a felsőoktatási intézmény határozatával ismételtelen megszüntette jogviszonyát. A határozat ellen fellebbezést nyújtott be az egyetem hallgatói jogorvoslati bizottságához, azonban ezt elutasították. A hallgató sérelmezte, hogy a hallgatói jogviszony megszűnését megelőző írásbeli felszólítást nem kapott.

Az ügyben vizsgálatot indítottunk. A hallgató tanulmányait 2012 szeptemberében, vagyis az Nftv. hatálya alatt kezdte meg. Az Nftv. 59. § (3) bekezdés a) pontja alapján a felsőoktatási intézmény egyoldalú nyilatkozattal is megszünteti annak a hallgatónak a hallgatói jogviszonyát, aki a tanulmányi és vizsgaszabályzatban, illetve a tantervben rögzített, a tanulmányokban való előrehaladással kapcsolatos kötelezettségeit nem teljesíti, feltéve, hogy a hallgatót előzetesen írásban felhívták arra, hogy kötelezettségének a megadott határidőig tegyen eleget, és tájékoztatták a mulasztás jogkövetkezményeiről. Az érintett felsőoktatási intézmény TVSZ 30. § (1) bekezdés a) pontja alapján az egyetem egyoldalú nyilatkozattal – elbocsátással – megszünteti a hallgató hallgatói jogviszonyát, ha a főtárgyi igazoló aláírása megtagadása esetén, illetve, ha a hallgató a megismételt főtárgyi vizsgát vagy főtárgy gyakorlati jeggyel záró félévet ismét elégtelen minősítéssel zárta le. A TVSZ 30. § (4) bekezdése szerint az Egyetem elbocsátással az (1) bekezdésben foglaltak – ide nem értve az (1) bekezdés a) pontjában foglaltakat – alapján akkor szüntetheti meg a hallgató jogviszonyát, ha írásban felhívta a hallgatót a kötelezettségei teljesítésére, a felhívás pontos teljesítési határidőt állapított meg, és kiterjedt a mulasztás következményeinek ismertetésére is. A felhívás(oka)t térítvevényes postai küldeményként kell feladni.

Az Nftv. 59. § (3) bekezdés a) pontjában foglalt tájékoztatási kötelezettségnek az a célja, hogy a hallgató figyelmét külön felhívja arra, hogy a hallgatói jogviszonyának megszűnésére a közeljövőben reális esély van. A figyelmeztetésnek előzetesen kell megérkeznie a hallgatóhoz, hogy még ennek tudatában tudjon tenni azért, hogy a hallgatói jogviszonya megmaradjon, és így tanulmányait be tudja fejezni. Az előzetes figyelmeztetést tehát nem elegendő az egyoldalú elbocsátó döntés előtt kiküldeni, annak úgy kell megérkeznie a hallgatóhoz, hogy még legyen lehetősége a jogviszonyának megtartására.

Az ügyben kezdeményeztük, hogy az intézmény vezetője tegye meg a szükséges lépéseket a jogszerűtlen helyzet megszüntetése érdekében, és ennek eredményeképpen állítsák vissza a panaszos hallgatói jogviszonyát. Kezdeményeztük továbbá, hogy a felsőoktatási intézmény hozza összhangba az Nftv. 59. § (3) bekezdés a) pontját a TVSZ 30. § (4) bekezdésével a jogforrási hierarchiára tekintettel, valamint a jövőben a felsőoktatási törvény rendelkezései szerint járjanak el a hallgatók hallgatói jogviszonyának megszüntetésekor.

A felsőoktatási intézmény tájékoztatott arról, hogy a tanulmányi és vizsgaszabályzatukban akként módosítják a szabályozást, hogy a jövőben az egységes tanulmányi rendszerből (ETR) automatikus értesítést kapjanak a hallgatók az általuk megadott e-mail címre, ha a jövőben a panaszos esetéhez hasonló fordul elő. Így a hallgatók minden esetben előzetesen írásban tájékoztatást kapjanak a hallgatói jogviszony egyoldalú megszüntetésének veszélyére. A panaszos jogviszonyának visszaállításával kapcsolatos kezdeményezésünket az intézmény nem fogadta el. A kezdeményezésünket továbbra is fenntartottuk, azonban a hivatalunk feladatairól és működésének szabályairól szóló rendelet értelmében nincs több eszközünk a felsőoktatási intézmény döntésének megváltoztatására, így az ügyet lezártuk. (41/2016/OJBIT)

A hallgatói jogviszony létrejötte kizárólag felvétellel vagy az átvétellel keletkezhet, és a beiratkozással jön létre. Visszavételre a hallgatói jogviszony megszűnésének jogerőre emelkedése után nincs mód.

Egy panaszos és édesanyja a hallgató tanulási nehézségeire tekintettel a saját kérésére megszüntetett hallgatói jogviszony visszaállításával kapcsolatban kért tájékoztatást. A hallgatói jogviszony keletkezése visszavétellel a jogszabályokban foglaltakra tekintettel nem lehetséges, amennyiben a hallgatói jogviszonyt a hallgató megszüntette, új hallgatói jogviszony keletkezése kizárólag egy újabb felvételi eljárás keretében lehetséges. Amennyiben ismételt felvételt nyer a felsőoktatási intézménybe, a korábban megszerzett ismereteinek beszámítására van lehetőség. A panaszosokat kimerítően tájékoztattuk a hallgatói jogviszony létesítésének és megszűnésének, a kreditelismerésnek, valamint a fogyatékkal élő hallgató által igénybe vehető kedvezményeknek, mentesítéseknek jogszabályi rendelkezéseiről. (64/2016/OJBIT, 273/2016/OJBIT)

Egy miniszteri ösztöndíjas, külföldi állampolgár hallgatót tantárgyi követelményeinek elmulasztására figyelemmel hallgatói jogviszonya megszűnéséről tájékoztatták. A fenti ügyben a hallgató azt sérelmezte, hogy a tanulmányi vizsgaszabályzat folyamatos változásait nehezen lehet követni, valamint a hallgatói önkormányzat tévesen tájékoztatta a hallgatókat a kérdéses vizsgázás lehetőségével kapcsolatban. Továbbá kifogásolta a panaszos, hogy a neki küldött tájékoztatásban nem hívták fel a tantárgyi teljesítés tekintetében a figyelmét arra, hogy a tavaszi vizsgaidőszak végéig tehet eleget kötelezettségeinek, a vizsgaidőszakon kívüli vizsgaidőszakban azonban már nem vizsgázhat. A jogviszony megszűnésére figyelmeztető előzetes tájékoztatást állítása szerint nem kapta meg. A hallgató elsősorban az érintett karon, vagy ha ez nem lehetséges, átvétellel másik karon folytatná tanulmányait. Az ügyben a felsőoktatási intézmény vezetőjéhez fordultunk. Időközben arról kaptunk tájékoztatást, hogy a hallgatót átvették másik szakra, így az ügyet lezártuk. (533/2016/OJBIT)

Évről évre visszatérő kérdésként merül fel az oklevél kiállításához szükséges nyelvvizsgakötelezettség. Ez alól méltányossági alapon senki sem kaphat mentességet az intézménytől, tekintettel arra, hogy a nyelvvizsgakötelezettséget jogszabály írja elő.

Egy volt hallgató kommunikáció és média felsőoktatási szakképzés idegennyelvi követelményével kapcsolatban élt panasszal. A fenti képzés keretében 2015. június hónapban teljesítette a záróvizgát, oklevelet azonban nem kapott, mert a szükséges idegen nyelvi követelményeket nem teljesítette. Beadványában megemlítette azt is, hogy egyetlen csoporttársa sem vehette át az oklevelét. A felsőoktatási szakképzések képzési és kimeneti követelményeiről szóló 39/2012. (XI. 21.) EMMI rendelet kommunikáció és média felsőoktatási szakképzés idegen nyelvi és szaknyelvi követelményekre vonatkozó rendelkezései szerint a felsőoktatási szakképzésben a szakképzettség megszerzéséhez legalább alapfokú (B1) komplex típusú államilag elismert szaknyelvi vizsga vagy azzal egyenértékű érettségi bizonyítvány, illetve oklevél szükséges. A vizsgakövetelménnyel kapcsolatban többször egyeztetett a felsőoktatási intézmény ügyintézőivel és a tanulmányi osztállyal, akik azt tanácsolták, hogy forduljon az Oktatási Hivatalhoz, amely tájékoztatása szerint kifejezetten kommunikációs vagy általános társadalomtudományi szaknyelvi nyelvvizsga jelenleg nincs, az oklevél kiállításához alapfokú komplex, bármilyen területen szerzett szaknyelvi nyelvvizsgát fogad el.

A panaszos által előadottak alapján kifogásaival összefüggésben az Emberi Erőforrások Minisztériumának felsőoktatásért felelős államtitkárához fordultunk. Tekintettel arra, hogy a szaktárca, az Oktatási Hivatal és a felsőoktatási intézmény is egyetértett abban, hogy a fent felsorolt szakmai

nyelvvizsgák bármelyikének teljesítésével az oklevél kiállítható ezért, a volt hallgatók részére az idegen nyelvi követelmények teljesítése során a választás lehetősége adott a meghirdetett társadalomtudományi jellegű szaknyelvek között. A kommunikáció és média a felsőoktatási szakképzés a felsőoktatási képzések képzési területi besorolása szerint a társadalomtudomány képzési területéhez tartozik. A társadalomtudományi jellegű szaknyelvek lehetnek a nemzetközi kapcsolatok, gazdasági, közgazdasági, üzleti, idegenforgalmi-vendéglátóipari, pénzügyi, kereskedelmi, idegenforgalmi, diplomáciai, jogi és közigazgatási, gazdálkodási és menedzsment szaknyelvek.

A szakterület javasolta a képzési és kimeneti követelményeket, azon belül az idegen nyelvi követelményeket is, így a kommunikáció és média felsőoktatási szakképzés esetében a szakterület tehet javaslatot ezek módosítására. Az ügyben oktatási jogsérelmet nem tudtunk kimutatni, ezért az ügyet lezártuk. (21/2016/OJBIT)

A nyelvvizsga alóli mentesítéssel kapcsolatban legtöbb esetben a fogyatékossgal élő hallgatók, valamint a negyvenedik életévüket betöltő hallgatók kérik tájékoztatásunkat.

Egy panaszos nyelvvizsga-mentességgel kapcsolatban kérte tájékoztatásunkat fogyatékossgára tekintettel. Felhívtuk a figyelmét, hogy generális szabály a fogyatékossgal élő hallgatókra vonatkozóan az Nftv. 49. § (8) bekezdése, amely alapján a fogyatékossgal élő hallgató részére biztosítani kell a fogyatékossgához igazodó felkészítést és vizsgáztatást, továbbá segítséget kell nyújtani részére ahhoz, hogy teljesíteni tudja a hallgatói jogviszonyából eredő kötelezettségeit. Indokolt esetben mentesíteni kell egyes tantárgyak, tantárgyrészek tanulása vagy a beszámolás kötelezettsége alól. Szükség esetén mentesíteni kell a nyelvvizsga vagy annak egy része, illetve szintje alól. A vizsgán biztosítani kell a hosszabb felkészülési időt, az írásbeli beszámolón lehetővé kell tenni a segédeszköz – így különösen írógép, számítógép – alkalmazását, szükség esetén az írásbeli beszámoló szóbeli beszámolóval vagy a szóbeli beszámoló írásbeli beszámolóval történő felváltását. Fontos azonban kiemelni, hogy az e bekezdés alapján nyújtott mentesítés kizárólag a mentesítés alapjául szolgáló körülménnyel összefüggésben biztosítható, és nem vezethet az oklevél által tanúsított szakképzettséggel megszerzéséhez szükséges alapvető tanulmányi követelmények alóli felmentéshez.

A fogyatékossgal élő hallgatókkal kapcsolatos intézményi feladatok végrehajtásának rendjét a végrehajtási rendelet 62-64. §-ai határozzák meg, amely rendelkezések 2015. április 17. napján léptek hatályba. E rendelet 62. § (1) bekezdése szerint a fogyatékossgal élő hallgató kérelmére a felsőoktatási intézménynek a tanterv előírásaitól részben vagy egészében eltérő követelményeket kell megállapítania, illetve – figyelemmel az Nftv. 49. § (8) bekezdésére – azok teljesítésétől el kell tekintenie a (2)-(7) bekezdésben foglalt kedvezmények közül legalább egy, szükség szerint több kedvezmény biztosításával, ha a fogyatékossgot igazoló szakvélemény megállapításai alapján kedvezmény, illetve mentesség biztosítható a hallgató számára.

Az igazolás rendjére vonatkozó szabályokat a végrehajtási rendelet 63. § (1)-(3) bekezdése tartalmazza, amely szerint a fogyatékossgal élő hallgató fogyatékossgának típusát és mértékét, annak végleges vagy időszakos voltát a (2) vagy a (3) bekezdésben meghatározott szakvéleménnyel igazolja. Ha a hallgató (jelentkező) fogyatékossga, sajátos nevelési igénye már a középfokú tanulmányok ideje alatt is fennállt, és erre tekintettel a tanulmányai, illetve az érettségi vizsga során kedvezményben részesült, a fogyatékossg, sajátos nevelési igény a megyei (fővárosi) pedagógiai szakszolgálati intézmények,

illetve azok megyei vagy országos szakértői bizottságként eljáró tagintézményei (valamint jogelődjeik közül a tanulási képességvizsgáló szakértői és rehabilitációs bizottságok, és az országos szakértői és rehabilitációs bizottságok) által kibocsátott szakértői véleménnyel igazolható. Ha a hallgató (jelentkező) fogyatékosága, sajátos nevelési igénye a középfokú tanulmányok ideje alatt nem állt fenn, illetve fogyatékoságra, sajátos nevelési igényre tekintettel a tanulmányai és az érettségi vizsga során kedvezményben nem részesült, a fogyatékoság a rehabilitációs szakértői szerv, illetve annak jogelődei által kibocsátott szakértői véleménnyel igazolható. Ezen szakértői szervekre vonatkozó információk, elérhetőségek megtalálhatók az egyes kormányhivatalok honlapján (www.kormanyhivatal.hu), a Rehabilitációs Ellátási és Szakértői Főosztály cím alatt. (448/2016/OJBIT)

A nyelvvizsga-mentesítés ügyében jelentős számban fordultak hozzánk tanulási gondjaival kapcsolatban. Ilyen lehet például a diszlexia és a diszkalkulia.

Egy hallgató diszlexiájára tekintettel az oklevél átvételéhez szükséges nyelvvizsgával kapcsolatban kapható könnyítésekről kért tájékoztatást. Kérdésével kapcsolatban tájékoztattuk a diszlexiás-diszgráfiás-diszortográfiás hallgató részére adható kedvezményekről.

A végrehajtási rendelet 62. § (6) bekezdés a) pontja értelmében a fentiekkel küzdő hallgató esetében alkalmazható kedvezmények a következők:

„62. § (6) Pszichés fejlődési zavarral küzdő hallgató esetében alkalmazható kedvezmények:

a) a diszlexiás-diszgráfiás-diszortográfiás hallgatónál:

aa) az írásbeli vizsga helyett szóbeli vizsga vagy szóbeli helyett írásbeli vizsga,

ab) írásbeli vizsga esetén a nem fogyatékosággal élő hallgatókra megállapított felkészülési időnél hosszabb felkészülési idő,

ac) a vizsgán a szükséges segédeszközök (különösen számítógép, írógép, helyesírási szótár, értelmező szótár, szinonima szótár) biztosítása,

ad) mentesítés a nyelvvizsga vagy annak egy része, illetve szintje alól.” (69/2016/OJBIT)

Egy panaszos szülő gyermeke diszkalkuliája miatt az oklevél átvételéhez szükséges nyelvvizsgával kapcsolatban kapható könnyítésekről, valamint az igazolás rendjéről kért tájékoztatást. Egy másik beadványozó, aki szintén diszkalkuliával küzd, továbbtanulási lehetőségeiről kért tájékoztatást.

Tájékoztattuk a panaszosokat a végrehajtási rendelet 62. § (6) bekezdés b) pontja rendelkezik a diszkalkuliás hallgató részére adható kedvezményekről. A rendelkezés értelmében a fentiekkel küzdő hallgató (jelentkező) esetében alkalmazható kedvezmények a következők:

„62. § (6) Pszichés fejlődési zavarral küzdő hallgató esetében alkalmazható kedvezmények:

b) a diszkalkuliás hallgatónál:

ba) mentesítés a számítási feladatok alól, de az elméleti ismeretek megkövetelhetők,

bb) a vizsgák alkalmával mindazon segédeszközök használata, amelyekkel a hallgató a tanulmányai során korábban is dolgozott (különösen táblázatok, számológép, konfiguráció, mechanikus és manipulatív eszközök), továbbá hosszabb felkészülési idő biztosítása.” (325/2016/OJBIT, 709/2016/OJBIT)

A képzési és kimeneti követelmények része az idegennyelvi-követelmény. A különböző szakokhoz teljesíteni szükséges idegennyelvi követelmények különbözőek lehetnek. A szakok képzési és kimeneti követelményei, valamint ennek részeként a nyelvvizsga-követelmények a hátrányos megkülönböztetés szempontjából nem hasonlíthatók össze egymással.

Egy panaszos a nyelvvizsgával nem rendelkező hitéleti képzésben részt vett hallgatók nevében fordult hivatalunkhoz. A volt hallgató azzal kapcsolatban kért tájékoztatást, hogy ezen hallgatók mentesülhetnek-e a nyelvvizsga letételének követelménye alól. A hitéleti képzésben részt vett hallgatók által az oklevél átvételéhez kötelezően teljesítendő nyelvvizsga követelményére vonatkozó jogszabályi környezettel kapcsolatban az oktatásért felelős államtitkárhoz fordultunk, aki a következőkről tájékoztatott válaszában. A panaszos hallgatói jogviszonyának kezdetekor a 1993. évi felsőoktatási törvény volt hatályban. Az 1993. évi felsőoktatási törvény 2000. július 2-től hatályos 114. § (2) bekezdése úgy rendelkezett, hogy a hitéleti képzés tekintetében a képesítési követelményeket az egyházi egyetemek és főiskolák a rájuk vonatkozó egyházi szabályok alapján határozzák meg. Az államtitkár szakmai álláspontja szerint a hitéleti képzésekre vonatkozóan a törvény a 114. §-ában az általános rendelkezésektől eltérően rendelkezett azzal, hogy kimondta, hogy a hitéleti képzés tekintetében a képesítési követelményeket az egyházi egyetemek és főiskolák a rájuk vonatkozó egyházi szabályok alapján határozzák meg. Az 1993. évi felsőoktatási törvény és az Nftv. értelmében is nyelvi követelményt kellett, illetve kell teljesíteni kimeneti feltételként az oklevél megszerzéséhez, amelynek teljesítésére egyik törvény sem határozott meg határidőt, így az határidő nélkül teljesíthető. Az államtitkár tájékoztatott továbbá arról is, hogy 2007. március 27-ét megelőzően nem volt jogszabályban szabályozott képesítési, illetve képzési és kimeneti követelménye a hitéleti képzéseknek, mivel azokat az 1993. évi felsőoktatási törvény rendelkezései alapján az egyházi felsőoktatási intézmények saját hatáskörükben határozták meg, ezért az államtitkár szakmai véleménye szerint a nyelvi követelmény tekintetében a felsőoktatási intézmény hitéleti képzésben azt a nyelvi követelményt kérheti számon, amit a hallgatók számára a tanulmányaik folytatása idején saját hatáskörben meghatározott. Fenti jogszabályi környezet ismeretében az idegennyelvi követelményt a hitéleti képzés tekintetében az egyházi egyetemek és főiskolák a rájuk vonatkozó egyházi szabályok alapján határozzák meg. Lényeges kérdés tehát az, hogy a felsőoktatási intézmény a volt hallgató tanulmányai idején milyen nyelvvizsga követelményt szabott meg. Kiegészítve eredeti beadványát a panaszos arról tájékoztatta hivatalunkat, hogy az érintett felsőoktatási intézményben végzett papok esetében a középfokú „C” típusú nyelvvizsga-bizonyítvány kötelező az oklevél kiállításához. (548/2016/OJBIT)

A hallgatói jogviszony kezdete határozza meg azt is, hogy milyen nyelvvizsga-követelményt szükséges teljesítenie a hallgatóknak az oklevelük átvételéhez.

Egy volt hallgató életkorára tekintettel az oklevél átvételéhez szükséges nyelvvizsga-kötelezettség alól kért mentességet. A panaszos 1993. évi felsőoktatási törvény hatálya alatt kezdte meg tanulmányait. 2003. július 1-jén tanulmányokat folytatott, a képzési idő alatt tanulmányait befejezte, abszolutóriumot szerzett, azonban a záróvizsgát az Nftv. hatályba lépését követően teljesítette. A panaszos a tanulmányai során hatályban lévő mentességet biztosító szabályra hivatkozva kérelmezte a felsőoktatási

intézménytől oklevele kiállítását, amit az intézmény elutasított. A panaszos azt sérelmezte, hogy azon hallgatók, akikkel együtt kezdte meg tanulmányait, de záróvizsgájukat korábban teljesítették, élhetnek a fenti jogszabályokból fakadó, életkorra tekintettel kapott nyelvvizsga-kötelezettség alóli mentességgel. A negyvenedik életévüket betöltött hallgatók nyelvvizsga-kötelezettségére vonatkozó jogszabályokat többször módosították az elmúlt években, ezért a kérdéskörrel kapcsolatban az oktatásért felelős államtitkárhoz fordultunk. A szaktarca jogi állásfoglalását kértük arra vonatkozóan, hogy a 2003. július 1. napján hatályban volt szabályok értelmében mentesülhet-e a nyelvvizsgatételi kötelezettsége alól az a hallgató, aki a módosító törvény hatályba lépésekor hallgatói jogviszonnal rendelkezett, továbbá bár a negyvenedik életévét nem a beiratkozás évében, hanem az általa elvégzett képzésre előírt képzési idő alatt töltötte be, és záróvizsgát az Nftv. hatályba lépését követően teljesítette. Az államtitkár válaszában tájékoztat szakmai álláspontjáról, amely szerint azon volt hallgatókat, akik 2003 júliusában már hallgatói jogviszonnal rendelkeztek, a képesítési követelmények szerinti képzési idő alatt betöltötték a 40. életévüket, és az Nftv. hatálybalépését követően teljesítették a záróvizsgájukat, megilleti a nyelvvizsga-követelmény alóli mentesség. Az államtitkár válaszát, valamint a volt hallgatónak korábban megküldött tájékoztató levelünket mellékelten megküldtük az érintett felsőoktatási intézmény vezetőjének, és kértük, hogy jelölje meg azt a jogszabályt, amelyre hivatkozással a felsőoktatási intézmény a panaszos által benyújtott, oklevél kiállítására vonatkozó kérelmet elutasítja. A rektor válaszában arról tájékoztattott, hogy az ügygel kapcsolatos kezdeményezésünket elfogadta, és annak megfelelően korábbi döntését visszavonta, így a volt hallgató idegennyelv-követelmény alóli mentességi kérelmének helyt adott. Az oklevél átvételével kapcsolatban a panaszost is értesítette, így az ügyet lezártuk. (159/2016/OJBIT)

A HALLGATÓK ÁLTAL FIZETENDŐ DÍJAK, TÉRÍTÉSEK ÉS A RÉSZÜKRE NYÚJTHATÓ TÁMOGATÁSOK

A különböző ösztöndíjakra, támogatásokra és eljárási díjakra vonatkozó rendelkezéseket a felsőoktatásban részt vevő hallgatók juttatásairól és az általuk fizetendő egyes térítésekről szóló 51/2007. (III. 26.) Korm. rendelet (továbbiakban: térítési és juttatási rendelet) szabályozza.

A finanszírozással kapcsolatos panaszokban kiinduló kérdés mindig az, hogy a hallgató állami ösztöndíjas (államilag támogatott), állami részösztöndíjas vagy önköltséges (költségtérítéses) képzésben vesz-e részt. Az idei évben is számos hallgató fordult hozzánk e kérdéskörrel kapcsolatban.

Több panaszos az alapképzés esetén lehetséges önköltség csökkentésével kapcsolatban kérte hivatalunk tájékoztatását. Tájékoztattuk a hallgatókat arról, hogy a támogatási idő vonatkozásában az Nftv. 47. § (1) és (8) bekezdése alapján egy személy – felsőoktatási szakképzésben, alapképzésben és mesterképzésben összesen – tizenkét féléven át folytathat a felsőoktatásban tanulmányokat magyar állami (rész)ösztöndíjas képzésben. Ha a hallgató kimerítette a rendelkezésére álló támogatási időt, csak

önköltséges képzési formában folytathat tanulmányokat a felsőoktatásban. A finanszírozás típusainak meghatározása és a költségek viselése szempontjából tartalmaz lényeges rendelkezést az Nftv. 46. § (1) és (3) bekezdése, amelyek szerint a költségviselés formája szerint a felsőoktatási képzésben részt vevő lehet magyar állami ösztöndíjjal támogatott hallgató, magyar állami részösztöndíjjal támogatott hallgató, önköltséges hallgató. A magyar állami ösztöndíjjal támogatott hallgató képzésének jogszabályban meghatározott költségét, valamint a magyar állami részösztöndíjjal támogatott hallgató képzési költségének felét az állam, az önköltséges képzés költségeit a hallgató viseli. Az önköltség megfizetésével kapcsolatos kedvezményekről az Nftv. 43. § (3) bekezdése rendelkezik. Eszerint a hallgató a felsőoktatási intézmény irányában teljesítendő fizetési kötelezettségének teljesítéséhez részletfizetési kedvezményre, halasztásra, mentességre a szervezeti és működési szabályzatban foglalt feltételek és eljárás szerint a rektornak – a fenntartó tájékoztatása mellett meghozott – döntése alapján jogosult. A 83. § (4) bekezdése alapján a szervezeti és működési szabályzatban kell meghatározni azokat a szabályokat, amelyek alapján a rektor dönt az önköltséges képzésben részt vevő hallgató esetén a tanulmányi eredmények alapján járó és a szociális helyzet alapján adható kedvezményekről, a részletfizetés engedélyezéséről. Amennyiben tehát a hallgató önköltség összegének megfizetése alóli mentességre tart igény, ez ügyben az érintett felsőoktatási intézmény vezetőjéhez fordulhat. A térítési és juttatási rendelet 4. § (1)-(2) bekezdései alapján a hallgató fizetési kötelezettségének teljesítéséhez mentességet, részletfizetési kedvezményt, halasztást kér elme alapján kaphat. A hallgató szociális alapon – az intézmény térítési és juttatási szabályzatában meghatározottak szerint – a térítési díj és a kollégiumi díj esetén részesülhet részletfizetési kedvezményben vagy engedélyezhető részére a fizetési kötelezettség halasztása. (472/2016/OJBIT, 586/2016/OJBIT, 764/2016/OJBIT)

A magyar állami (rész)ösztöndíjas képzéssel igénybe vett támogatási időt jogszabály maximálja. Alapesetben egy személy – felsőoktatási szakképzésben, alapképzésben és mesterképzésben összesen – tizenkét féléven át folytathat a felsőoktatásban tanulmányokat magyar állami (rész)ösztöndíjas képzésben. Azt azonban, hogy ezen tizenkét félévet a hallgató milyen képzés(ek) keretében használja fel, teljesen a hallgatókra van bízva.

A felsőoktatási intézmény önköltségre vonatkozó igénye a hallgatói jogviszony létrejöttével, azaz a beiratkozással keletkezik. Az önköltség nem arányos ellenszolgáltatás valamely szolgáltatásért, hanem díj. Ezen az a tény sem változtat, hogy az intézmény méltányossági alapon engedélyezheti a részletfizetést, a halasztást, illetve a mentességet is. A szemeszterre szóló önköltség az egyetemnek akkor is jár, ha a hallgató az adott félévet valamely okból nem fejezte be, akár azért, mert le nem tett vizsgája maradt, akár azért, mert félév közben döntött úgy, hogy halaszt (amennyiben ezt a felsőoktatási intézmény szabályzata egyáltalán engedélyezi). Mindezt a beiratkozáskor kell a hallgátónak mérlegelnie, ha már beiratkozott, az önköltséget nem követelheti vissza.

Egy panaszos azért fordult hivatalunkhoz, mert a felsőoktatási intézmény felszámította az önköltséget az előző aktív félévére, de az érintett oktatási időszakban nem folytatott tanulmányokat. Tájékoztattuk a beadványozót a fentiekről, valamint arról, hogy az Nftv. 43. § (3) bekezdése szerint a hallgató a felsőoktatási intézmény irányában teljesítendő fizetési kötelezettségének teljesítéséhez részletfizetési

kedvezményre, halasztásra, mentességre a szervezeti és működési szabályzatban foglalt feltételek és eljárás szerint a rektornak – a fenntartó tájékoztatása mellett meghozott – döntése alapján jogosult. Tájékoztattuk a hallgatót továbbá, hogy az Nftv. 83. § (4) bekezdése értelmében a szervezeti és működési szabályzatban kell meghatározni azokat a szabályokat, amelyek alapján a rektor dönt az önköltséges képzésben részt vevő hallgató esetén a tanulmányi eredmények alapján járó és a szociális helyzet alapján adható kedvezményekről, a részletfizetés engedélyezéséről. E rendelkezés alapján a beadványozó az intézménytől – egyéni körülményeire hivatkozva – kérheti az önköltség elengedését, mérséklését, esetleg részletfizetési kedvezményt. Ezeket azonban az intézmény nem köteles megadni. Az erre irányuló eljárás részleteinek az intézmény térítési és juttatási szabályzatában nézhet utána. A fizetési kötelezettség teljesítéséhez kapcsolódó mentesség, kedvezmény és halasztási kérelem eljárási kérdéseiről a térítési és juttatási rendelet 4. § (6)-(7) bekezdései tartalmazzák részletszabályokat, így a fizetési kötelezettség teljesítéséhez kapcsolódó kérelem tárgyában a szervezeti és működési szabályzatban meghatározottak szerint létrehozott bizottság vagy az intézményi szabályzat hallgatói követelményrendszere részében megjelölt szervezet jár el. A fizetési kötelezettség teljesítése tárgyában hozott döntésről határozatot kell hozni. A részletfizetési lehetőséget biztosító határozatban rögzíteni kell a teljesítés határidejét és ütemezését, valamint az elmaradás következményeit. Elutasítás esetén a határozatban indokolni kell a döntést, és tájékoztatást kell adni a jogorvoslati lehetőségről. (158/2016/OJBIT)

A hozzánk érkező beadványoknak visszatérő kérdése az, hogyan csökkenthetik a hallgatók a tanulmányaikra fordított összegeket.

Egy hallgató nem jelölte be az államilag támogatott képzést, de pontjai alapján jogosult lett volna a felvételre. Tájékoztattuk arról, hogy a magyar állami ösztöndíjjal támogatott és az önköltséges képzés tekintetében a 2015 szeptemberében induló képzésekre vonatkozó felsőoktatási felvételi tájékoztató tartalmazta az összes induló képzés feltételeit, így a felvételi eljárásba történő jelentkezése során mindezekre figyelemmel tudott mérlegelni és döntést hozni. Ezen döntés megváltoztatása körében méltányosság nem gyakorolható, ezzel kapcsolatban hivatalunk sem rendelkezik hatáskörrel. Felhívtuk a hallgató figyelmét arra, hogy az Nftv. 48. § (3) bekezdése szerint átsorolásra akkor van lehetőség, ha a magyar állami (rész)ösztöndíjjal támogatott képzésre felvett hallgatónak a tanulmányai befejezése előtt megszűnik a hallgatói jogviszonya, vagy a hallgató a tanulmányait bármely okból önköltséges formában folytatja tovább, ekkor helyére – ilyen irányú kérelem esetén – a felsőoktatási intézményben önköltséges formában azonos szakon tanulmányokat folytató hallgató léphet. Az átsorolásról a felsőoktatási intézmény a magyar állami (rész)ösztöndíjjal támogatott képzésre átsorolását kérő önköltséges hallgatók tanulmányi teljesítménye alapján dönt. A végrehajtási rendelet 61. § (5) bekezdése szerint a költségviselési forma változásáról szóló határozatban a felsőoktatási intézménynek – a hallgató Nftv. 47. § (3)-(7) bekezdése szerint rendelkezésre álló támogatási idejének egyidejű megvizsgálásával – meg kell határoznia, hogy a hallgató az átsorolást követően maximálisan hány félév támogatott időt tud igénybe venni. (198/2016/OJBIT)

Egy másik panaszos be akarta fejezni a megkezdett felsőoktatási tanulmányait, azonban nem volt lehetősége befizetni az önköltség összegét a felsőoktatási intézmény számára. Azt kérte levelében, hogy

hivatalunk tekintszen el az önköltség összegétől. Tájékoztattuk, hogy hivatalunk hatásköre nem terjed ki önköltség elengedésének engedélyezése ügyében döntést hozni. Tájékoztattuk továbbá az önköltség összegének megfizetése alóli mentességre vonatkozó jogszabályi rendelkezésekről, valamint a felsőoktatási intézménynél rendelkezésre álló különféle szociális és teljesítmény alapú ösztöndíjak lehetőségeiről. Az ösztöndíjak odaítélésével kapcsolatos rendelkezések a felsőoktatási intézmény belső szabályzataiban vannak lefektetve, így az intézmény által előírt részletszabályokról a felsőoktatási intézménynél a hallgató helyben tájékozódhat. Felhívtuk a beadványozó figyelmét továbbá, hogy tanulmányainak finanszírozásához lehetősége van hallgatói hitelt igényelni. Javasoltuk, hogy a hallgatói hitellel kapcsolatban a www.diakhitel.hu portálon, illetve a Diákhitel Központ személyes ügyfélszolgálati irodáin keresztül tájékozódjon ezen lehetőségekről. (296/2016/OJBIT)

A Felsőoktatási Információs Rendszer, vagyis a FIR bevezetésére 2006-ban került sor. Ettől az időponttól kezdve tartja nyilván az Oktatási Hivatal azt, hogy egy adott személy hány államilag támogatott félévet használt fel. Azon hallgatók, akik a korábbi felsőoktatási törvények alapján folytatták tanulmányaikat, az Nftv. szerint ugyanúgy tizenkét félévig folytathatnak magyar állami ösztöndíjjal támogatott képzésben tanulmányokat, azonban a korábban felhasznált féléveikre vonatkozóan igazolási kötelezettségük van. Abban az esetben, ha a jelentkező nem tud igazolást bemutatni arról, hogy korábban költségtérítéses képzésben vett részt, egy jogszabályi rendelkezés szerint hét államilag támogatott félév felhasználását vélelmeznek. Amennyiben tehát egy felsőoktatásba jelentkező a korábbi képzései alapján nem merítette ki a rendelkezésre álló támogatási időt, a fennmaradó félévekben magyar állami ösztöndíjban részesülhet.

Egy volt hallgató a korábbi tanulmányai után még igénybe vehető támogatási idővel kapcsolatban fordult hivatalunkhoz. A beadványában előadottak szerint 1988 és 1991 között hat államilag támogatott félév felhasználásával folytatott tanulmányokat a számítástechnikai eszközök szakon, ahol okleveles villamos üzemmérnök végzettséget szerzett. Ezt követően matematika szakon matematika szakos tanár végzettséget szerzett. A panaszos véleménye szerint utóbbi oklevelét önköltséges képzésben szerezte, azonban a felsőoktatási intézmény részéről kiadott igazolás szerint ezen tanulmányai során öt államilag támogatott félévet használt fel. Az igazoláshoz csatolt tájékoztatás szerint a volt hallgató nem költségtérítéses képzésben tanult, hanem államilag támogatott hallgatóként képzési hozzájárulást fizetett az akkori szabályozásnak megfelelően. Ezt követően az Oktatási Hivaltól olyan tájékoztatást kapott, hogy a költségtérítéses képzés fogalmának bevezetésére az 1993. évi felsőoktatási törvény 1996. szeptember 1. napján hatályba lépett módosításával került sor. Erre tekintettel az ezt megelőzően teljesített tanulmányaihoz felhasznált félévek száma beleszámít a támogatási időbe. A képzés során fizetett tandíj vagy képzési hozzájárulás nem tekinthető költségtérítésnek. Az előbbieknél megfelelően a beadványban előadottakkal kapcsolatban oktatási jogsérelmet nem tudtunk kimutatni, az Oktatási Hivatal panaszos számára nyújtott tájékoztatásában foglaltakat elfogadtuk, ezért az ügyel kapcsolatban nem indítottunk vizsgálatot. (205/2016/OJBIT)

A jogszabályok pontosan meghatározzák, hogy mely szolgáltatások esnek a magyar állami (rész)ösztöndíjjal támogatott képzés díjmentes szolgáltatásai közé, illetve melyek azok a

szolgáltatások, amelyekért ezen hallgatók térítési díjat kötelesek fizetni. Az önköltséges képzésben résztvevő hallgatóknak az előbbi szolgáltatásokért önköltséget, utóbbiakért térítési díjat kell fizetniük.

Egy hallgató arról érdeklődött, hogy felsőoktatási intézmény kötelezheti-e többlétszolgáltatási díj megfizetésére kollégiumban történő elhelyezésére tekintettel, amennyiben magyar állami ösztöndíjjal támogatott képzésben vesz részt. Felhívtuk a panaszos figyelmét, hogy az Nftv. 82. § (1) bekezdés c) pontja értelmében a magyar állami ösztöndíjjal támogatott képzés keretében a hallgató térítési díj fizetése mellett veheti igénybe a felsőoktatási intézmény eszközeit az ingyenes szolgáltatásokon kívüli körben. A kollégium alapszolgáltatására vonatkozó rendelkezést a térítési és juttatási rendelet 23. § (2) bekezdése tartalmazza, amely szerint a kollégiumi alapszolgáltatásként legalább a jogszabályban a kollégium, illetve diákokthoz működésének engedélyezéséhez előírt feltételek folyamatos biztosítását és működtetését, továbbá a személyi számítógépek, szórakoztató elektronikai eszközök, valamint a kislétszámú háztartási eszközök üzemeltetési lehetőségét kell érteni. (399/2016/OJBIT)

A magyar állami ösztöndíjas hallgató két kötelezettséget vállal a beiratkozásnál ezen finanszírozási forma igénybevétele érdekében. Az egyik, hogy a tanulmányait az adott szakon maximum a képzési és kimeneti követelményekben meghatározott képzési idő másfélszeresén belül befejezi és oklevelet szerez. Az oklevél megszerzéséhez nem elegendő a záróvizsgát teljesítenie a hallgatónak, az adott képzésen előírt nyelvvizsga-bizonyítvánnyal is rendelkeznie kell. A másik követelmény, hogy az oklevél szerzését követő húsz éven belül a tanulmányi idővel megegyező időtartamban hazai munkaviszonyt szükséges létesíteni. Amennyiben ezen feltételeket nem teljesíti, akkor a hallgatót visszafizetési kötelezettség terheli. Az első esetben az állami ösztöndíj felének összegét, míg a második esetben az állami ösztöndíj összegének inflációval megnövelt értékét köteles visszafizetni. A jogszabály részletesen rendelkezik arról is, hogy ezen visszafizetési kötelezettség alól mely esetekben kaphat mentesítést vagy valamilyen kedvezményt a hallgató. A visszatérítési kötelezettség megállapítását és a teljesítési kötelezettségek alóli felmentések elbírálását az Oktatási Hivatal végzi. (496/2016/OJBIT)

A felsőoktatási intézményeknél a költségtérítés csökkentésének egyik módja lehet a hallgatók számára, hogy a támogatási idő kimerítését követően kreditarányosan fizessék meg az önköltség összegét. Ennek szabályait a felsőoktatási intézmények autonómiájuk keretében, de a jogszabályokban foglaltakra figyelemmel maguk alkotják meg.

Egy panaszos intermédia szakon tanult. Levelében előadta, hogy korábbi képzése miatt önköltséges képzésen tudta folytatni tanulmányait, azonban a kreditátvitelre figyelemmel az önköltség összegét arányosan kívánta megfizetni. A felsőoktatási intézmény szabályzataiban nem talált erre vonatkozó szabályozást, ezért a tanulmányi osztályhoz fordult, ahol azt tanácsolták, hogy a tantárgyainak felvételét követően adjon be erre vonatkozó kérelmet. A felsőoktatási intézmény kancellárjához fordult ezen kérelmével. Közben a tanulmányi osztály arról tájékoztatta, hogy a kreditarányos költségtérítésre kizárólag azok a hallgatók tarthatnak igényt, akik a képzési idejükön túl végeznek még tanulmányokat

az egyetemen. A kancellár elutasította a kérelmét arra hivatkozással, hogy az egyetem szabályzatai nem teremtik meg a lehetőséget kreditarányos önköltség megfizetésére. A döntéssel szemben a hallgató jogorvoslattal élt. A hallgatói jogorvoslati bizottság másodfokú döntésével elutasította ezen kérelmét. Indokolásban a bizottság arra hivatkozott, hogy bár az elsőfokú döntés mintegy tíznapos késedelembe esett, ami sajnálatos eljárási hiba, de ez a döntés érdemi részét nem érinti. Az elutasítás indoka éppen a szabályzati rendelkezések hiányából fakad, a panaszos által kérelmezett fizetési lehetőséget a döntés meghozatalakor nem tették lehetővé a felsőoktatási intézmény szabályzatai. A hallgató azt sérelmezte a kialakult helyzettel kapcsolatban, hogy a szemeszter felén túl már nem tudja szüneteltetni a hallgatói jogviszonyát, mivel az az előző két félévben már szünetelt, és így egyik napról a másikra derült ki, hogy a teljes önköltséget kéri, amelyet szociális helyzetére figyelemmel lehetetlen megfizetnie.

A panaszt és a hivatalunk rendelkezésére bocsátott egyéb dokumentumokat összevetettük a vonatkozó jogszabályi rendelkezésekkel, és az alábbi állásfoglalást alakítottuk ki. A panaszos az Nftv. hatálya alatt kezdte meg tanulmányait. A támogatási idő vonatkozásában az Nftv. 47. § (1) és (8) bekezdése alapján egy személy – felsőoktatási szakképzésben, alapképzésben és mesterképzésben összesen – tizenkét féléven át folytathat a felsőoktatásban tanulmányokat magyar állami (rész)ösztöndíjas képzésben. Ha a hallgató kimerítette a rendelkezésére álló támogatási időt, csak önköltséges képzési formában folytathat tanulmányokat a felsőoktatásban. A bizottság elismeri a késedelmet az eljárási határidő tekintetében, de sem ezen tény, sem a felsőoktatási intézmény részéről nyújtott esetleges téves tájékoztatás nem teremt jogalapot arra, hogy a panaszos részére megítéljék a kreditarányos önköltség megfizetését. Az Nftv. 83. § (4) bekezdése felsorolja, milyen esetekben kell szabályt alkotnia a felsőoktatási intézménynek, de a bekezdésben foglaltak szerint nincs szabályozási kötelezettsége a kreditarányos önköltség megfizetésének vonatkozásában. A beadványban foglaltakkal kapcsolatban oktatási jogsérelmet nem tudtunk kimutatni, a jogorvoslati döntést és annak indokolását elfogadtuk, az ügyet ezért lezártuk. (369/2016/OJBIT)

A magyar állami részösztöndíjjal támogatott hallgató képzési költségének felét az állam, az önköltséges képzés költségeit a hallgató viseli. Egy jogszabályváltozás lehetővé tette, hogy a hallgató részösztöndíjas képzésről teljes ösztöndíjas képzésre átsorolásra kerülhessen.

Egy hallgató gazdaságinformatika szakon részösztöndíjas tanulmányai során várható átsorolásával kapcsolatban kérte hivatalunk tájékoztatását. Kérdésére figyelemmel informáltuk a beadványozót, hogy a részösztöndíjas hallgatók átsorolásáról 2015. szeptember 1-jén hatályba lépett Nftv. 48. § (4) bekezdése rendelkezik. Ezen rendelkezés hatályban lépésével lehetővé vált, hogy a magyar állami részösztöndíjjal támogatott hallgató is kérhesse átvételét magyar állami ösztöndíjjal támogatott képzésre. E bekezdés szerint a magyar állami ösztöndíjjal támogatott képzésre felvett hallgató helyére magyar állami részösztöndíjjal támogatott képzésben részt vevő hallgató is átsorolható ezen § (3) bekezdésben foglaltak szerint. (167/2016/OJBIT)

A felsőoktatási intézménynek a hallgatói jogviszony létesítésének időpontja szerinti jogszabályok alapján átsorolási kötelezettsége áll fenn azon hallgató esetében, aki nem teljesít bizonyos tanulmányi követelményeket, így a meghatározott számú krediteket nem szerezte meg, vagy az előírt tanulmányi átlagot nem érte el. Ebben az esetben a magyar állami

ösztöndíjas képzésben tanulmányokat folytató hallgatók képzésüket önköltséges képzésben folytathatják. Az átsorolás azonban visszafelé is működik. A felsőoktatási intézmény az önköltséges képzésre átsorolt hallgató helyére, kérelemre, tanulmányi eredmény alapján önköltséges képzésről magyar állami ösztöndíjas képzésre sorolhat át hallgatókat.

Hivatalunkhoz több panasz érkezett a felsőoktatási intézményekben tanuló hallgatók önköltséges finanszírozási formáról magyar állami ösztöndíjjal támogatott képzésre történő átsorolásával kapcsolatban. A panaszosok előadták, hogy 2015/2016. tanévben kezdték meg a tanulmányaikat önköltséges képzésben. A felsőoktatási intézmény tájékoztatta a hallgatókat az átsorolás lehetőségéről az első tanév végén, vagyis 2016 június közepén. Ezt követően a hallgatók pályázatot nyújtottak be, amely pályázatok elutasításra kerültek. Az elutasítás indokolása az, hogy a 2015/2016. tanévben tanulmányait megkezdő hallgató átsorolással kapcsolatos feltételeit az Nftv. 116. § (8) bekezdésének módosítása tartalmazza. A módosítás 2016. szeptember 1-től hatályos, így legkorábban az érintett hallgatói kör a 2016/2017. tanévet követően sorolható át. A felsőoktatási intézmény hallgatók részére nyújtott tájékoztatása szerint a fenntartó, vagyis az Emberi Erőforrások Minisztériumának júliusban kiadott állásfoglalása szerint a hatályos jogszabályi környezet alapján 2015/2016. tanév végén a 2015/2016. tanévben kezdett hallgatók nem sorolhatóak át magyar állami ösztöndíjjal támogatotról önköltséges formára, sem fordítva. A panaszosok nem az elutasítás tényét, hanem annak háttérét sérelmezték. El tudnák fogadni, hogy ha azzal indokolnák az elutasítást, hogy nem érték el a megfelelő tanulmányi átlagot vagy nem gyűjtöttek elég kreditet. Sérelmezték továbbá, hogy a jogszabályi környezet miatt negatívan diszkriminálásra került a tanulmányaikat 2015/2016. tanévben önköltséges képzésen megkezdő teljes évfolyam.

Az átsorolásra vonatkozó releváns rendelkezéseket az Nftv. 48. §-a tartalmazza. Ezen § (2) bekezdésének 2015. szeptember 1-től hatályos rendelkezése az alábbiak szerint rendezi a magyar állami ösztöndíjjal támogatott képzésről önköltséges képzési formára történő átsorolást: a felsőoktatási intézmény tanévenként köteles önköltséges képzésre átsorolni azt a magyar állami (rész)ösztöndíjjal támogatott képzésben részt vevő hallgatót, aki az utolsó két olyan félév átlagában, amelyben hallgatói jogviszonya nem szünetelt, illetve nem a 81. § (3) és (4) bekezdésében meghatározott külföldi képzésben vett részt, nem szerzett legalább tizenhét kreditet, és nem érte el az intézmény szervezeti és működési szabályzatában – a Kormány rendeletében meghatározottak szerint – megállapított tanulmányi átlagot, továbbá azt, aki a 48/D. § (2) bekezdése szerinti nyilatkozatát visszavonja.

Ugyanezen § (3) bekezdése szerint, ha a magyar állami (rész)ösztöndíjjal támogatott képzésre felvett hallgatónak a tanulmányai befejezése előtt megszűnik a hallgatói jogviszonya, vagy a hallgató a tanulmányait bármely okból önköltséges formában folytatja tovább, helyére – ilyen irányú kérelem esetén – a felsőoktatási intézményben önköltséges formában azonos szakon tanulmányokat folytató hallgató léphet. Az átsorolásról a felsőoktatási intézmény a magyar állami (rész)ösztöndíjjal támogatott képzésre átsorolását kérő önköltséges hallgatók tanulmányi teljesítménye alapján dönt.

Ez alapján megállapítható, hogy önköltséges képzésről csak akkor lehetséges az átsorolás, ha a magyar állami ösztöndíjjal támogatott képzésben részes hallgató ezt megelőzően átsorolásra kerül.

Az Nftv. 116. § (8) bekezdésének 2016. augusztus 31-ig hatályos időállapota szerint az e törvénynek – az egyes, a felsőoktatás szabályozására vonatkozó törvények módosításáról szóló 2015. évi CXXXI. törvénnyel megállapított – 48. § (2) bekezdésében meghatározott feltételeket a 2016/2017. tanév első

félévben tanulmányaikat megkezdő hallgatókra, majd azt követően felmenő rendszerben kell alkalmazni.

A 2015/2016. tanévben tanulmányaikat megkezdőkre vonatkozó rendelkezést az oktatás szabályozására vonatkozó és egyes kapcsolódó törvények módosításáról szóló 2016. évi LXXX. törvény 70. §-a iktatta be, amely szerint az Nftv. 116. § (8) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép: „E törvénynek – az egyes, a felsőoktatás szabályozására vonatkozó törvények módosításáról szóló 2015. évi CXXXI. törvénnyel megállapított – 48. § (2) bekezdésében meghatározott feltételeket a 2016/2017. tanév első félévben tanulmányaikat megkezdő hallgatókra, majd azt követően felmenő rendszerben kell alkalmazni. Azt a 2015/2016-os tanévben tanulmányait megkezdő, magyar állami ösztöndíjjal támogatott képzésben részt vevő hallgatót, aki az utolsó két olyan félévben, amelyben hallgatói jogviszonya nem szünetelt, nem szerezte meg legalább az ajánlott tantervben előírt kreditmennyiség ötven százalékát, illetve az intézmény szervezeti és működési szabályzatában ajánlott tanulmányi átlagot, továbbá azt, aki a 48/D. § (2) bekezdés szerinti nyilatkozatát visszavonja, a felsőoktatási intézmény tanévenként köteles önköltséges képzésre átsorolni.” Ezen rendelkezés 2016. szeptember 1-től hatályos.

Az érintett hallgatók átsorolása utólag azért sem lehetséges, mert annak jogszabály szab időkorlátot. A végrehajtási rendelet 61. § (8) bekezdése alapján az Nftv. 48. § (2) bekezdése szerinti átsorolási döntést minden év július 31. napjáig, tanévenként egyszer kell meghozni. Ha az 56. § (1) bekezdése alapján az adott félévhez tartozó kredit teljesítésére július 31-ét követően kerül sor, és a felsőoktatási intézmény betölthető magyar állami ösztöndíjas hellyel rendelkezik, akkor az átsorolási döntést ennek figyelembevételével kell felülvizsgálni és szükség esetén módosítani.

Fentiekre tekintettel az átsorolásokkal összefüggésben vizsgálatot indítottunk, és az oktatási szaktárcához fordultunk. A vizsgálat a beszámoló készítésekor folyamatban volt. (538/2016/OJBIT, 592/2016/OJBIT)